

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií

Diplomová práce

2014

Vojtěch Marek

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií

Vojtěch Marek

**Mediální obraz programů politických stran
KDU-ČSL, SPOZ, Suverenity a Strany
zelených po volbách do PS PČR 2010**

Diplomová práce

Praha 2014

Autor práce: **Vojtěch Marek**

Vedoucí práce: **PhDr. Daniel Kunštát, Ph.D.**

Rok obhajoby: **2014**

Bibliografický záznam

MAREK, Vojtěch. Mediální obraz programů politických stran KDU-ČSL, SPOZ, Suverenity a Strany zelených po volbách do PS PČR 2010. Praha, 2014. 70 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Daniel Kunštát, Ph.D.

Abstrakt

Tato diplomová práce představuje a analyzuje mediální obraz politických programů stran KDU-ČSL, Strany práv občanů Zemanovci, Suverenity a Strany zelených po volbách v roce 2010 v médiích veřejné služby – České tiskové kanceláři, České televize a Českého rozhlasu. V teoretické části práce jsou představeny politické programy stran v období let 2010-2013 a následně také stručně představena česká média veřejné služby, jejich historický vývoj, autorem předpokládaný smysl jejich činnosti a současná pozice v mediálním světě.

Praktická část práce pak obsahuje analýzu textových a audiovizuálních příspěvků jednotlivých médií v měřeném období a zaměřuje se na hledání zmínek o jednotlivých programových bodech stran. Minoritní, ale pro pochopení role médií veřejné služby důležitý je pak část s krátkou komparací situace postavení médií veřejné služby v jiných státech. Na závěr praktické části pak též autor zkoumá situaci v mediálním světě po parlamentních volbách v roce 2013 a zda tady mohou být na základě jejich výsledků důležité změny pro jejich činnost.

Hypotéza práce - prokázání nerovnoměrně poskytovaného mediálního prostoru institucemi ČTK, ČT a ČRo čtyřem neparlamentním stranám, které by na základě výsledku parlamentních voleb 2010 měly mít adekvátní mediální prostor vůči parlamentním stranám - je pak v závěru práce s drobnými výhradami potvrzena.

Abstract

This thesis presents and analyzes the media image of political programs of parties Christian and Democratic Union – Czechoslovak People's Party, Green Party, Party of Civic Rights – Zemanovci and Sovereignty after parliamentary elections in 2010 in Czech public service media - Czech Press Agency, Czech Television and Czech Radio. In the theoretical part of the thesis are presented political party programs in the period 2010-2013, and also briefly introduced Czech public service media, their historical development or their current position in the media world.

The practical part contains an analysis of textual and audiovisual content of individual media in the selected time period and focuses on the search for mentions of individual program points. Minor, but for understanding the role of public service media is an important part that compares the situation of position Czech public service media with those from another countries. The practical part then also examines the situation in the Czech world media after parliamentary elections in 2013 and if there are any consequences based on these results.

Hypothesis of work - proof unevenly provided media space by Czech Press Agency, Czech Television and Czech Radio to four non-parliamentary parties that based on the results of parliamentary elections in 2010 should have an adequate media space in comparison with parliamentary parties - is in the end of thesis with minor reservations confirmed.

Klíčová slova

Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová, Strana zelených, Strana práv občanů Zemanovci, Suverenita, politický program, Česká tisková kancelář, Česká televize, Český rozhlas, média veřejné služby.

Key words

Christian and Democratic Union – Czechoslovak People's Party, Green Party, Party of Civic Rights – Zemanovci, Sovereignty, political program, Czech News Agency, Czech Television, Czech Radio, public service media.

Rozsah práce: 117 805 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 14. 5. 2014

Vojtěch Marek

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval mému vedoucímu práce PhDr. Danielu Kunštátovi, Ph.D. za vstřícnost při vedení diplomové práce a mé rodině a Magdaleně Špačkové za neustálou podporu a pomoc.

SCHVÁLENO

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce									
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:									
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Marek Vojtěch	Razítko podatelny: <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;"> Univerzita Karlova v Praze Fakulta sociálních věd </td> </tr> <tr> <td>Došlo dne:</td> <td style="text-align: center;"> 28-06-2013 -1- </td> </tr> <tr> <td>Cj: <i>LVK</i></td> <td> Příloh: _____ Skartační číslo: _____ </td> </tr> <tr> <td>Přiděleno:</td> <td>_____</td> </tr> </table>	Univerzita Karlova v Praze Fakulta sociálních věd		Došlo dne:	28-06-2013 -1-	Cj: <i>LVK</i>	Příloh: _____ Skartační číslo: _____	Přiděleno:	_____
Univerzita Karlova v Praze Fakulta sociálních věd									
Došlo dne:	28-06-2013 -1-								
Cj: <i>LVK</i>	Příloh: _____ Skartační číslo: _____								
Přiděleno:	_____								
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2012									
E-mail diplomantky/diplomanta: vojtechmarek68@gmail.com									
Studijní obor/forma studia: Mediální studia/kombinovaná forma									
Předpokládaný název práce v češtině: Mediální obraz programů politických stran KDU-ČSL, SPOZ, Suverenity a SZ po volbách do PS PČR 2010									
Předpokládaný název práce v angličtině: Media image of party KDU-CSL, Party of citizens' rights Zemanovci, Sovereignty and the Green Party after the elections to the Chamber of Deputies in 2010									
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013) (diplomovou práci je možné odevzdat <u>nejdříve</u> po dvou semestrech od schválení tezí) <i>LS 2013/2014</i>									
Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků): Diplomová práce si klade za cíl představit a analyzovat mediální obraz politických programů stran KDU-ČSL, Strany práv občanů Zemanovci, Suverenity a Strany zelených po volbách v roce 2010 v médiích veřejné služby – České tiskové kanceláři, České televize a Českého rozhlasu. Impulsem k vypracování práce je autorův předpoklad o nerovnoměrném mediálním prostoru věnovaného programům parlamentních stran a ostatních stran, jejichž celostátní výsledky v parlamentních volbách překročily hranici 1,5 % hlasů a měly právo na státní příspěvek. Autor bude ve vybraných médiích od roku 2010 zkoumat četnost a formu prezentace politických programů výše uvedených stran. Nedílnou součástí práce bude i hledání možného zvýšení/poklesu věnovaného prostoru čtyřem stranám před a po krajských a senátních volbách v roce 2012.									
Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků): Diplomová práce má za cíl prokázat nerovnoměrně poskytovaný mediální prostor institucemi ČTK, ČT a ČRo čtyřem neparlamentním stranám, které by na základě výsledku parlamentních voleb 2010 dle autorova názoru měly mít takřka srovnatelný mediální prostor s parlamentními stranami. Autor předpokládá nárůst mediálního prostoru věnovaného zkoumaným stranám před a po krajských a senátních volbách v roce 2012, domnívá se ale v následný pokles, jenž by měl být úměrný časové vzdálenosti od voleb. Autor též předpokládá v tomto směru nedostatečnou zpravodajskou i publicistickou práci třech médií veřejné služby, které by dle autora měly mít povinnost ve svých mediálních obsazích dávat rovnoměrný prostor všem demokratickým institucím a jedincům.									
Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu): 1. Úvod – představení tématu, autorových hypotéz a cílů 2. Hlavní část 2.1 Představení politických programů stran KDU-ČSL, SPOZ, Suverenity a Strany zelených 2.2 Média veřejné služby – jejich předpokládaná úloha v České republice, současný stav 2.3 Autorova analýza - obsahová kvantitativní analýza 2.3.1 Období 2010-2012 2.3.2 Období 2012-2014 3. Závěr – shrnutí poznatků, ověření hypotéz, potvrzení/nepotvrzení cílů práce									
Vymezení podkladového materiálu (např. titul periodika a analyzované období):									

Politické programy KDU-ČSL, SPOZ, Suverenity a Strany zelených v období let 2010-2014, mediální výstupy ČTK, ČT a ČRo ve stejném období.

Metody (techniky) zpracování materiálu:

Obsahová kvantitativní analýza, hloubkové rozhovory s novináři/reportéry/redaktory/managementem ČTK, ČT a ČRo a se zástupci výše uvedených politických stran – např. tajemníky, pracovníky tiskových sekcí, ale i vrcholnými představiteli strany.

Samotné zkoumání mediální prezentace politických programů stran KDU-ČSL, SPOZ, Suverenity a SZ bude vedeno zejména přes jejich výskyt ve sledovaných médiích a následným porovnáním obsahu a četnosti jejich výskytu. Výchozími zdroji budou stranické dokumenty k politickým programům, veřejně dostupné na webových stránkách a vlastní autorovo shromáždění informací přímo od stranických aparátů. Na základě stanovených kritérií pak autor ve vymezeném období najde všechny relativní mediální výstupy zástupců stran, které se dotýkají jejich politických programů - autor očekává, že to budou např. zprávy o tiskových konferencích politických stran či textové a audiovizuální přepisy a záznamy diskuzí s politiky daných stran zaměřených na témata, jež jsou obsaženy ve stranických programech. Následně autor mediální výstupy porovná nejdříve se základními stranickými programovými body a zaměří se především na to, zda se stranám podařilo/bylo jim umožněno? prezentovat v médiích programové body a s jakým úspěchem v případě již prosazení do mediálního prostoru. V souladu s autorovým předpokladem o nerovnoměrném poskytování mediálního prostoru v daném období všem politickým stranám, které překročily 1,5% hranici hlasů, pak na styčných programových bodech u parlamentních stran provede další hledání všech relevantních výstupů ve sledovaných médiích. Tyto výsledky pak autor relevantně porovná s konečnými daty u KDU-ČSL, SPOZ, Suverenity a SZ především z pohledu jejich předpokládané nerovnoměrné četnosti v daných médiích.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

BALÍK, S. a kol. (2010). Volby do Poslanecké sněmovny v roce 2010. 1. vydání. Brno : Institut pro srovnávací politologický výzkum Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity (ISPO). 279 s. ISBN 978-80-7325-224-3.

Publikace představující čtenářovi parlamentní volby v roce 2010, obsahuje představení politických programů stran či analýzu výsledků.

ŠARADÍN, P. (ed.). (2007). Politické kampaně, volby a politický marketing. 1. vydání. Olomouc : Periplum. 142 s. ISBN 978-80-86624-36-5.

Komparativní kniha, která zkoumá politické kampaně nejen v České republice, ale i v Evropě (např. ve Velké Británii).

MÜLLER, K. (2002). Češi a občanská společnost. 1. vydání. Praha : Nakladatelství TRITON. 251 s. ISBN 80-7254-232X.

Publikace zabývající se vývojem občanské společnosti na českém území se zaměřením na posledních dvacet let po roce 1989.

BRADOVÁ, E. (2005). Od lokálních mítinků k politickému marketingu. Teorie a vývoj politické komunikace a volebních kampaní. 1. vydání. Brno : Masarykova univerzita Mezinárodní politologický ústav. 106 s. ISBN 80-210-3800-4.

Kniha představující metody marketingu politických stran, demonstruje je na vybraných příkladech z českého prostředí.

TRAMPOTA, T., VOJTĚCHOVSKÁ, M. (2010) Metody výzkumu médií. 1. vydání. Praha : Portál. 296 s. ISBN 978-80-7367-683-4.

Publikace zabývající se představením základních metod výzkumu, určených jak pro komerční prostor, tak pro akademickou sféru.

Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

1. Volby 2012: analýza mediální stránky předvolební kampaně KDU-ČSL (FSV UK, Jan Pohaněl) – zatím neobhájena

2. Politika, média, manipulace. Politické zpravodajství a pragmatická lingvistika (FSV UK, Adéla

Zicháčková) – zatím neobhájena	
3. Předvolební strategie malých politických stran: Případová studie TOP 09, Věcí veřejných a Strany právních občanů - Zemanovci pro volby do PS PČR 2010 (UK, Aneta Kapuciánová) – obhájena	
4. Komunikace českých politických stran na internetu před parlamentními volbami 2010 (Masarykova univerzita, David Kálal) - obhájena	
Datum / Podpis studenta/ky	<i>Marek</i>
26. 6. 2013	.....

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA: PhDr. Daniel Kunštát, Ph.D.	
Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:	
Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:	
Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.	
Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.	
<i>KUNŠTÁT DANIEL</i> <i>KOLLMANNOVÁ DENISA</i>	28.6.2013 <i>[Signature]</i>
Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga	Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

<p>TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNÝ FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTISKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE.</p> <p>TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE VEDOUCÍ PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY.</p>
--

Obsah

Úvod.....	2
1. Představení politických programů stran KDU-ČSL, SPOZ, Suverenity	
a Strany zelených.....	6
1.1 KDU-ČSL.....	6
1.2 Strana práv občanů Zemanovci.....	8
1.3 Suverenita.....	10
1.4 Strana zelených.....	12
2. Média veřejné služby.....	13
2.1 Česká tisková kancelář.....	14
2.2 Česká televize.....	16
2.3 Český rozhlas.....	18
2.4 Situace v jiných zemích v souvislosti s médii veřejné služby.....	18
3. Autorova analýza.....	19
3.1 Období 2010-2012.....	20
3.1.1 Česká televize.....	21
3.1.2 Český rozhlas.....	35
3.1.3 Česká tisková kancelář.....	41
3.2 Období 2012-2013.....	44
3.2.1 Česká televize.....	45
3.2.2 Český rozhlas.....	52
3.2.3 Česká tisková kancelář.....	58
3.3 Situace v médiích veřejné služby po parlamentních volbách v roce	
2013.....	61
Závěr.....	62
Summary.....	65
Zdroje.....	66

Úvod

Vznikem nového státu, Česká republika, k 1. lednu 1993 se zdál být zakončen proces víceleté transformace komunistického Československa do suverénního a demokratického státu. Svobodné volby jsou jedním ze základních pilířů demokracie a nově vzniklá Česká republika jich do zákonodárné dolní komory Parlamentu ČR, Poslanecké sněmovny, zažila do roku 2010 čtvery – v roce 1996, předčasné v roce 1998, v roce 2002 a v roce 2006. První poslanci České republiky vzešli ještě z voleb v Československu v roce 1992 do tehdejšího zákonodárného sboru České národní rady.¹

V demokracii parlamentního typu občany státu zastupují jednotlivé politické strany, které se pohybují po celé škále pravolevého spektra. Skrze politické programy a činy přicházejí do veřejného prostoru, kde si občan může svobodně vybrat podle svého přesvědčení, k jaké straně inklinuje nejvíce.

Výše uvedené je myšleno v ideálním případě, který každodenní realita neustále narušuje. Česká republika jako velice mladý státní útvar se teprve učí být demokratickou společností, ve které jsou političtí vůdci hnáni ideály a myšlenkami a ne mamonem a mocí. Toto dříve a lépe rozvedl český vědec Karel Müller, zabývající se občanskou společností: „Česká společnost je stále ještě ‚dětskou‘ společností, jež se nechce smířit s faktem ‚sebetvorby, a nechce stanout tváří v tvář odpovědnosti, ale má tendenci upínat se k ‚charismatickým‘ vůdcům, od kterých odvozuje své sebevědomí, svoji jistotu... Ovšem stejně tak jako jsou děti bezmocné a tedy také nesoudné ke svým rodičům, tak i česká společnost často upírá svůj bezmocný pohled ke svým vůdcům, a je zcela slepá k tomu, že jejich ‚charisma‘, ‚sebevědomí‘ a ‚autorita‘ nestojí na jejich odbornosti, původu či nadpřirozených schopnostech (...), ale spíše na jejich narcisismu a egocentrismu. Nejlepším příkladem jsou naši přední polistopadoví straničtí vůdci.“²

Stejně jako ideál svobody volby by měl v demokratickém státě fungovat i ideál služby médií veřejné služby, které s politickou kulturou souvisí. Politické strany při oslovování voličů již nemohou spoléhat jen na vlastní zdroje a kanály, musí se spoléhat také na služby veřejných a komerčních médií, kdy média mohou politická

¹ Volby.cz. Volby do České národní rady konané ve dnech 5. - 6. 1992 [online]. Neznámé, [citováno dne 1. 5. 2014]. Dostupné z [www: http://volby.cz/pls/cnr1992/u39?xvyb=0&xtr=1](http://volby.cz/pls/cnr1992/u39?xvyb=0&xtr=1).

² MÜLLER, Karel. Češi a občanská společnost : Pojem, problémy, východiska. 1. vydání. Praha : Triton, 2002. Filosofická setkávání, 2. 251 stran. ISBN 80-7254-232-X, str. 202-203.

sdělení stran distribuovat neporovnatelně většímu počtu voličů a případných podporovatelů.

V České republice od jejího založení fungují tři média veřejné služby – Česká tisková kancelář, Česká televize a Český rozhlas. Jejich cílem a misí, které jsou obsaženy v příslušných zákonech, má především být: „posláním tiskové kanceláře je poskytovat objektivní a všestranné informace pro svobodné vytváření názorů“³ a „hlavními úkoly veřejné služby v oblasti televizního/rozhlasového vysílání jsou zejména a) poskytování objektivních, ověřených, ve svém celku vyvážených a všestranných informací pro svobodné vytváření názorů“.⁴ Jejich tematická náplň nesmí být z podstaty hnána vidinou zisku jako u komerčních médií, ale v rovnoměrném produkování obsahů ve všech oblastech lidské kultury a společnosti, aby byla saturována. Jelikož tématem této práce ve vztahu k médiím je český politický život, můj výzkum se bude zabývat především tímto směrem.

Předpokládám, že v minulém volebním období výše uvedená média svou obsahovou roli vůči politickým stranám neplnila. Při řádných parlamentních volbách v roce 2010 se do Poslanecké sněmovny dostalo pět stran – Občanská demokratická strana (ODS), TOP 09, Věci veřejné (VV), Česká strana sociálně demokratická (ČSSD), Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM) a později se ve Sněmovně utvořila politická strana LIDEM – liberální demokraté (Lidem), složená převážně z bývalých členů Věci veřejných. Spolu s nimi ovšem 1,5% hranici všech odevzdaných hlasů, která nárokuje politickým stranám státní finanční příspěvek na činnost, překročily další čtyři strany - Křesťansko-demokratická unie-Československá strana lidová (KDU-ČSL), Strana práv občanů Zemanovci (SPOZ), Strana zelených (SZ) a Suverenita - Blok Jany Bobošíkové, strana zdravého rozumu (Suverenita).

Mediální veřejný prostor by měl být přístupný všem demokratickým politickým subjektům, které v něm vyvíjí činnost a ze stran médií veřejné služby by jim měl

³ Portál veřejné správy. Zákon 517/1992 Sb. o České tiskové kanceláři [online]. Neznámé, [citováno dne 2. 5. 2014]. Dostupné z [www: http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=40291&fulltext=~C4~8Cesk~C3~A1~20tiskov~C3~A1~20kancel~C3~A1~C5~99&nr=&part=&name=&rpp=15#local-content](http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=40291&fulltext=~C4~8Cesk~C3~A1~20tiskov~C3~A1~20kancel~C3~A1~C5~99&nr=&part=&name=&rpp=15#local-content).

⁴ Portál veřejné správy. Zákon 483/1991 Sb. o České televizi [online]. Neznámé, [citováno dne 2. 5. 2014]. Dostupné z [www: http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=39527&fulltext=~C4~8Cesk~C3~A1~20televize&nr=&part=&name=&rpp=100#local-content](http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=39527&fulltext=~C4~8Cesk~C3~A1~20televize&nr=&part=&name=&rpp=100#local-content) a Portál veřejné správy. Zákon 484/1991 Sb. o Českém rozhlasu [online]. Neznámé, [citováno dne 2. 5. 2014]. Dostupné z [www: http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=39528&fulltext=~C4~8Cesk~C3~A1~20televize&nr=&part=&name=&rpp=100#local-content](http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=39528&fulltext=~C4~8Cesk~C3~A1~20televize&nr=&part=&name=&rpp=100#local-content).

být k tomuto poskytnut odpovídající mediální prostor k prezentaci politických programů. Chci zjistit, zda toto v minulém volebním období beze zbytku platilo u výše uvedených politických stran. Pro účely a vzhledem k požadovanému rozsahu práce se zaměřím právě na čtveřici stran KDU-ČSL, SZ, SPOZ a Suverenita. Minulé parlamentní strany, které již z podstaty své přítomnosti v Poslanecké sněmovně měly poskytnutý alespoň nějaký mediální prostor (např. televizní přenosy sub kanálu České televize ČT24, kdy poslanci ODS, TOP 09, Věci veřejných, ČSSD, KSČM, Lidem a nezařazení mohli divákovi zprostředkovat přes parlamentní nástroje ideje politických programů) a další politické strany, které nedosáhly hranice na získání státního příspěvku, nebudou primárním objektem mého zájmu. Druhé jmenované by v demokratické společnosti měly také mít příslušný mediální prostor k prezentaci svých programů (a z části jej měly – viz např. pořad ČT24 Politické spektrum, který primárně dává především neparlamentním stranám a uskupením šanci k diskuzi), tato problematika je ovšem natolik rozsáhlá, že není v možnostech této diplomové práce ji celou důkladně postihnout.

Je zde nezbytné ovšem rozlišit, vzhledem i k samotnému názvu diplomové práce, co myslím pod souslovím mediální obraz programů politických stran. V základu je to jakýkoli audiovizuální, textový či elektronický místem a časem ohraničený obsah týkající se tématu politických programů stran, důkladně rozebraných v dalších kapitolách, který je představen členem či sympatizantem strany. Chci tak odlišit mediální zprávy o programech stran určených k analýze od zpráv obsahujících např. popis privátních činností jednotlivých představitelů stran, které nemají se stranickými politickými programy nic společného. Zkoumanými médii budou výhradně již dříve představená média veřejné služby ČTK, ČT a ČRo.

V diplomové práci se nejdříve zaměřím na představení a analýzu jednotlivých politických programů stran KDU-ČSL, SZ, SPOZ a Suverenity, které byly široké veřejnosti představeny na tiskových konferencích v první polovině roku 2010.⁵ Výchozími zdroji budou informační soubory na stranických webových stránkách a jakékoliv další relevantní oficiální materiály (např. letáky, tiskové konference, programová vyjádření představitelů strany). Oproti původnímu předpokladu zkoumání dalších nuancí, změn a odlišností v programech od voleb 2010 do řádných

---

⁵ EIBL, Otto, BALÍK, Stanislav a kol. Volby do Poslanecké sněmovny v roce 2010. 1. vydání. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2010. Srovnávací politologie; 12. 279 stran. ISBN 978-80-7325-224-3, str. 77.

parlamentních voleb v roce 2014 se předčasné parlamentní volby v roce 2013 staly přirozeným konečným ohraničením období zkoumání. Počátkem výzkumu stranických programů budou tři témata: „Je patrné, že naprosto nejvíce pozornosti dostala tři témata (představovala 64-76 % obsahu): podoba sociálního systému, ekonomika a politický systém, resp. stát a jeho efektivita.“⁶

V mediálních výstupech třech médií veřejné služby budu od konce parlamentních voleb v roce 2010 do začátku parlamentních voleb v roce 2013 zkoumat četnost a formu prezentace politických programů výše uvedených stran. Výsledky následně porovnáám s četností a formou prezentace ve stejném období u politických programů tehdejších parlamentních stran s důrazem na samotný program, vládní agenda a reakce opozice na ni přitom budou vyloučeny. Vzhledem k předpokládanému nárůstu mediálních obsahů věnujících se politickým programům v souvislosti s krajskými a senátními volbami v roce 2012 bude praktická část rozdělena na dvě části – do a od roku 2012, následovat bude vyvrácení či potvrzení hypotézy a závěr.

V diplomové práci chci zjistit, zda je v praxi platný můj předpoklad o nerovnoměrně poskytovaném mediálním prostoru institucemi ČTK, ČT a ČRo čtyřem neparlamentním stranám v období let 2010-2013, které by na základě výsledku parlamentních voleb 2010 dle autorova názoru měly mít adekvátnější mediální prostor vůči parlamentním stranám.

Hlavní metodou praktické části diplomové práce bude obsahová kvantitativní analýza. Po stanovení hledaných hodnot a hesel budu v jednotlivých mediálních výstupech a zprávách ČTK, ČT a ČRo zkoumat jejich obsahovou prezentaci a výskyt.

Po analytickém rozboru bude následovat otestování hypotézy, zda čtyři neparlamentní strany, které ve volbách v roce 2010 překročily 1,5% hranici, měly v médiích veřejné služby opravdu menší mediální prostor věnovaný jejich programům než tehdejší parlamentní strany.

Přínosem mé diplomové práce by mělo být osobní názorové přispění do problematiky náplně a poslání médií veřejné služby směrem k neparlamentním politickým stranám, které mají mít v parlamentní demokracii ve veřejném prostoru odpovídající místo. K ověření výše předložené hypotézy mi poslouží vlastní výzkum,

---

⁶ EIBL, Otto, BALÍK, Stanislav a kol. Volby do Poslanecké sněmovny v roce 2010. 1. vydání. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2010. Srovnávací politologie; 12. 279 stran. ISBN 978-80-7325-224, str. 83.

přesto je nezbytné praktickou část postavit na teoretickém základu. Zde budu čerpat především z prací českých politologů, sociologů a psychologů, nedílnou součástí budou ale i aktuální internetové články vycházející v odborných časopisech a případně mé osobní zkušenosti z hodin studií politických systémů a médií v zahraničí ve Velké Británii ve smyslu srovnání práce tamějších médií směrem k politickým stranám.

1. Představení politických programů stran KDU-ČSL, SPOZ, Suverenity a Strany zelených

1.1 KDU-ČSL

KDU-ČSL jako jedna z nejdéle působících politických stran v československém a českém veřejném prostoru zažila v roce 2010 značnou ztrátu popularity a vlivu. Od doby svého vzniku sloučením tří katolických stran v roce 1919⁷ byla vždy významným hráčem a od roku 1993 na politické scéně často příkloněním k té či oné straně pomáhala vytvářet nové vlády či prosazovat svůj zájem. Za předsedy strany Josefa Luxe našla v polovině 90. let své místo v politickém středu, které jí právě umožňovala a umožňuje vytváření koalic prakticky s kýmkoliv.⁸ Navíc straně pomohlo odtrhnutí se od minulosti účasti v Národní frontě a důrazné oslovení nejen tradičního voličstva, ale i přilákání nového na sociální témata.⁹ Procentuální zisky v parlamentních volbách od vzniku České republiky oscilovaly kolem deseti procent hlasů. Až události volebního období 2006-2010 však zapříčinily první opravdový neúspěch v parlamentních volbách v roce 2010 a opuštění dolní sněmovny.

Odštěpení části KDU-ČSL a významného představitele strany Miroslava Kalouska a jeho založení strany TOP 09, jež odebrala lidovcům důležitá

---

⁷ VESELÝ, Zdeněk. České politické dějiny : (od konce 18. do počátku 21. století): pro studium na VŠMVV a dalších vysokých školách. 1. vydání. Praha : Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů Praha, 2005. 327 stran. ISBN 80-86747-24-7, str. 128.

⁸ FIALA, Petr, HERBUT, Ryszard a kolektiv. Středoevropské systémy politických stran : Česká republika, Maďarsko, Polsko a Slovensko. 1. vydání. Brno : Masarykova univerzita v Brně, Mezinárodní politologický ústav, 2003. Sborníky, 15. 260 stran. ISBN 80-210-3091-7, str.23-32.

⁹ KUNC, Jiří. Stranické systémy v re/konstrukci : Belgie, Itálie, Španělsko, Československo, Česká republika. 1. vydání. Praha : Sociologické nakladatelství, 2000. Studie, 20. 262 stran. ISBN 80-85850-79-6, str. 222.

procenta či aféry kolem Jiřího Čunka vyústily v květnu 2010 ve výsledek 4,39 % hlasů. Rezignace Cyrila Svobody na post předsedy přišla zanedlouho po volbách. Jeho nástupci Pavlu Bělobrádkovi a novému vedení bylo jasné, že strana musí projít velkými změnami.

To se nakonec ale nakonec příliš neuskutečnilo a nové vedení „jen“ vsadilo na klasické hodnoty lidovců – podpora rodiny, zemědělství, péče o životní prostředí či prosazování a udržování křesťanských hodnot. V důsledku ale nicméně byl vidět posun, neboť zatímco před Pavlem Bělobrádkem se strana orientovala do středu, po jeho nástupu strana začala oslovovat i pravicovější voliče. Podle výsledků parlamentních voleb v roce 2013 se jí to vyplatilo, část bývalých nespokojených lidovců, kteří přešli do elektorátu TOP 09, se navrátila. Tradiční lidovecké bašty – střední a jižní Morava – se rozrostly o některé regiony v Čechách a ve volbách v minulém roce lze vyzpozorovat i nárůst nekřesťanských voličů, kteří KDU-ČSL vnímají jako systémovou a tudíž stabilní a věrohodnou stranu. Rozbor koalice s hnutím ANO a ČSSD, utvořené po volbách v roce 2013, má své místo v jiných pracích.

Právě otevírání strany po roce 2010 i nekřesťanským voličům bylo jednou z nejvýraznějších změn v lidoveckém programu. Lidovci správně pochopili, že musí více zacílit i na širší voličské skupiny – střední třídu, rodiny s dětmi, seniory a neziskové organizace.

Jedním z programových bodů je podpora a větší integrace do struktur Evropské unie, což před volbami v roce 2013 oslovilo především nerozhodnuté voliče z řad pravolevého středu, kteří byli zklamáni z dosavadních pravicových stran. KDU-ČSL sice tomuto tématu věnovala ve svém volebním programu pouze jednu stranu (základní teze jsou srovnatelné i s tímto mírně aktualizovaným programem pro volby do Evropského parlamentu v roce 2014),¹⁰ poměrně detailně ovšem popsala, co chce a nechce, což pro vzdělanějšího voliče působilo pozitivním dojmem.

Pro tradiční lidovecké voliče se v klíčových oblastech typu sociální a hospodářská politika, zdravotnictví a výchova a vzdělávání příliš nezměnilo, velký prostor ovšem dostalo v posledních letech velké a dá se říci, že i „módní“ téma – boj proti korupci. Lidovci jako neparlamentní strana v letech 2010-2013 byli ušetřeni skandálů a velkých veřejných slibů, na jejich dřívější se již pozapomnělo. Podpora, byť opatrná, nestátních neziskových aktivit typu Rekonstrukce státu,

¹⁰ KDU-ČSL. Bezpečná Evropa. [online]. Neznámé, [citováno dne 16. 4. 2014]. Dostupné z [www: http://volbydoep.cz/volebni-program/bezpeci.aspx#.U2gyY1fPvgd](http://volbydoep.cz/volebni-program/bezpeci.aspx#.U2gyY1fPvgd).

KDU-ČSL, rozhodně neškodila, přesto oproti jiným programovým kapitolám boj proti korupci příliš rozpracován neměli, navzdory jeho prosazení jako jednoho z hlavních témat nejen předvolebního období.

Velkou a lidoveckou stěžejní programovou kapitolou bylo hospodářství a výkon. Dlouholetá voličská podpora právě z venkova lidovce vedla k primární a velké péči o tuto oblast jako i o velký zájem o případný post ministra zemědělství po dalších parlamentních volbách, který nakonec opravdu získali. Jejich cílené zaměření na českou potravinovou soběstačnost v očích českých zemědělců vypadalo pěkně, jakkoli ne příliš reálně.

Tradiční pro všechny české strany, ovšem v základě a z logiky věci spíše povrchněji zpracované programové kapitoly typu posílení české ekonomiky a její konkurenceschopnosti vůči zahraničním, efektivnější využití státních financí, zeštíhlení státu či tvorba pracovních míst u lidovců spočívalo v zrekapitulování na papíře hezkých a rázných tezí, v reálném politickém světě ovšem bez kompromisu nedosažitelných věcí.

1.2 Strana práv občanů Zemanovci

Občanské sdružení Přátelé Miloše Zemana, založené v roce 2008, mezi svými cíly a úkoly, zveřejněnými na internetu, zahrnuje podporu Miloše Zemana jako významné české osobnosti veřejného života, jak se ale později ukázalo, tak mělo za cíl i přípravu „jeho“ politické strany a později také odrazové organizace, která mu měla pomoci ke zvolení prvním českým prezidentem v přímé volbě.

Strana práv občanů Zemanovci (do března 2014 s oficiálním přídomkem Zemanovci) rozjela ještě před později zrušenými parlamentními volbami v roce 2009 kampaň postavenou takřka výhradně na Zemanově osobě, který v té době byl i předsedou. Objížďení celé republiky v autobuse, což byl nápad Zemanova přítele Miroslava Šloufa, zkopírovaný z kampaně sociální demokracie v roce 1998 a vymyšlený taktéž Šloufem, a stejně jako v případě TOP 09 rychlé budování základních a dalších organizací mělo v případě SPOZ jen částečný efekt a zisk 4,33 procent hlasů mohl být vnímán jako neúspěch. Přesto, při profilaci SPOZ jako levicové strany, velká část jejích voličů patřila ČSSD, která kvůli tomu ztratila pozici diktujícího vítěze a nemohla vytvořit vítěznou levicovou vládu s výjimkou

spolupráce s KSČM, což odmítla. Koalice ODS, TOP 09 a Věcí veřejných mohla být pro Zemana taktéž zadostiučiněním za jeho účast ve volbách, vezmeme-li v potaz jeho bohatě zdokumentovanou averzi k tehdejšímu vedení ČSSD.

Chvíle SPOZ však ještě přišla s prezidentskou volbou, kterou Miloš Zeman v roce 2013 vyhrál a následným červnovým pádem Nečasovy vlády, po které Miloš Zeman jmenoval de facto „svou“ vládu, jak i sám on ji označil.¹¹ Ta se skládala z několika ministrů projevujících sympatie SPOZ a později za ně v parlamentních volbách kandidujících. Jejich působení ovšem veřejnost nepřesvědčilo, a ta SPOZ dala v parlamentních volbách 2013 stopku. Předseda strany Zdeněk Štengl dal k dispozici svůj post, vedení jej ale nepřijalo. Změna ve vedení se tak odehrála až v březnu 2014, kdy byl předsedou zvolen Jan Veleba, dříve nestranický senátor za ČSSD a dlouholetý předseda Agrární komise.

Díky totálnímu soustředění na osobu Miloše Zemana upadl politický program SPOZ trochu v zapomnění. Do parlamentních voleb v roce 2010 strana nešla s nikterak převratným a inovátorským programem. Oproti Úsvitu přímé demokracie Tomia Okamury, který z dále uvedeného bodu udělal jeden ze svých stěžejních v kampani v roce 2013, již v roce 2010 prosazovala přímou volbu starostů, primátorů, hejtmanů či prezidenta republiky, kromě poslední zmíněné, jejíž prosazení ovšem nebylo dokončeno díky SPOZ, to byly populistické body, které měly pouze nalákat. To samé platilo o obecných referendech či snížení počtu volebních obvodů z důvodu větší obeznamenosti voliče s volenými kandidáty. SPOZ se také svezla na tehdejší módní vlně zvýšení „pravomocí“ voliče za nástrojů tzv. kroužkování (v její verzi snížení pětiprocentní hranice, nutné k přeskočení kandidáta, na tříprocentní) a možnosti současného výběru z více kandidátek politických stran. Do dnešního dne nic z toho nebylo uvedeno v praxi, resp. poměrně výrazně společných bodů se snaží prosadit již zmíněný Úsvit přímé demokracie, ale rozebírání krytí programových bodů není předmětem této práce.

Je poměrně zajímavé, že po neúspěšných volbách v roce 2010 SPOZ program příliš nezměnila a až do prezidentské kampaně před přímou volbou v lednu 2013 o ní ve spojitosti s programem příliš nebylo slyšet. Po Zemanově vítězství a Rusnokově vládě se během minulého roku SPOZ soustředila na spíše personální úspěchy

---

¹¹ iDNES.cz. Byla to má vláda, řekl Zeman o Rusnokově kabinetu. Kvůli zdraví cvičí [online]. 28. 2. 2014, [citováno dne 29. 4. 2014]. Dostupné z http://zpravy.idnes.cz/rozhovor-ctk-s-prezidentem-milosem-zemanem-feb-/domaci.aspx?c=A140228_101211_domaci_jw.

a invektivy vůči politickým soupeřům, než aby propagovala konkrétní body politického programu.

To přišlo až v předvolební kampani se zveřejněním „Programu 300“, čtrnáctistránkového dokumentu obsahující čtyři hlavní programové okruhy.¹² Prvním je „Demokracie a právní stát“, druhým „Ekonomika“, třetím „Kvalita života“ a čtvrtým „Česko ve světě“. Každý z okruhů má své sub okruhy s různou délkou vysvětlovacího textu.

SPOZ převážně jako levicová strana má logicky více vysvětlené pasáže týkající se např. nezaměstnanosti či pomoci rodinám, zatímco ty např. o ochraně životního prostředí či EU jsou takřka nulově rozvedeny.

1.3 Suverenita

Historie Strany zdravého rozumu, působící na politické scéně od roku 2002 a od té doby se stálým předsedou Petrem Hannigem, prošla za svou existenci bouřlivým politickým vývojem, týkajícím se nejen politického názvosloví. Přesto pro účely práce je toto objasnění kruciální, poněvadž dává odpověď, proč i v titulu práce mohu operovat pouze s pojmem Suverenita, který nikdy nebyl oficiálním názvem.

Přejmenování strany na Suverenita – Strana zdravého rozumu proběhlo v červenci 2009, pro můj výzkum je ale důležitý leden 2010, od kdy se strana oficiálně přejmenovala na Suverenitu – Blok Jany Bobošíkové, strana zdravého rozumu a pod tímto názvem šla do parlamentních voleb v roce 2010, kde získala 3,67 procent hlasů, což byl pro stranu historický úspěch.

Výše zmíněný název ale dlouho nevydržel a již od listopadu 2010 se strana přejmenovala zpět na Suverenita – Strana zdravého rozumu a pod tímto názvem vydržela již celé zkoumané období.

V roce 2010 byla nepochybně nejvýraznější tváří strany Jana Bobošíková, bývalá moderátorka České televize nebo též parlamentní kandidátka KSČM na prezidentku republiky, která ovšem po politickém rozkolu s Petrem Hannigem v roce 2011 dala registrovat novou politickou stranu Suverenita - Blok Jany Bobošíkové, která se později přejmenovala na Českou Suverenitu, pod kterou dále působí.

---

¹² Strana práv občanů. Volební program - Program 300: Potřeba změny. [online]. Neznámé, [citováno dne 18. 4. 2014]. Dostupné z [www: http://www.spoz2013.cz/volby2013/volebni-program.htm](http://www.spoz2013.cz/volby2013/volebni-program.htm).

Suverenita v roce 2010 šla do voleb s politikou dle jejího vyjádření „zdravého rozumu“ a místo programových bodů s takzvanými tématy. Ty zahrnovaly oblasti od zdravotnictví po kulturu či průmysl a především pak Evropskou unii a její permanentní odmítání a používání již „zdravého“ rozumu vůči čemukoliv bruselskému. Je zajímavé, že čerpání financí z evropských fondů Suverenitě v programu příliš nevadilo, ale navenek vystupovala striktně protievropsky. Je ovšem těžké v této době oddělit názory Jany Bobošíkové od programu Suverenity, protože zatímco Bobošíková v nové České suverenitě pokračovala v silně protievropském či až nacionalistickém tónu, původní Suverenita v tomto směru ubrala a sází stále na používání „zdravého“ rozumu.

Staronová programová témata Hannigovy Suverenity jsou po rozštěpení víceméně stejná jako v roce 2010, resp. více obecná, což platí i o programové položce „Naše desatero“, kde jsou hesla typu „Pro důchodce nad 65 let veřejná doprava zdarma.“¹³

Důležité je, že i kvůli záměně názvů a ignorování médií veřejné služby obou stran v letech 2010-2013 (více v praktické části) obě strany v parlamentních volbách v roce 2013 získaly mizivý počet hlasů – Hannigova Suverenita 0,27 %, Bobošíková kandidující za volební blok Hlavu vzhůru s taktéž mizivým výsledkem. Přes tento mizivý výsledek Hannigova Suverenita příliš svůj program nezměnila a v dubnu v roce 2014, v době kampaně před volbami do Evropského parlamentu, sází stále na stejná témata.

Politický rozchod obou Suverenit byl a je velice zmatečný jak pro voliče, tak i pro mou práci. Zatímco zpočátku bylo hledání v mediálních obsazích bezproblémové a mohl jsem pod tehdejší Suverenitu zahrnout jak vystoupení Bobošíkové a Hanniga, od konce roku 2010 nastal výraznější problém. I přes politický rozkol jsem se ovšem rozhodl měřit dále podle stejných kritérií, poněvadž v květnu 2010 voliči Suverenity dali hlas jako Bobošíkové, tak Hannigovi a byť toto spojení mohlo být zcela účelové, oba dva až do parlamentních voleb v roce 2013 hájili programové teze „své“ Suverenity a jako takové mi do měření nakonec spadají.

13

Strana zdravého rozumu. Naše desatero [online]. Nežjištěno, [citováno dne 19. 4. 2014]. Dostupné z [www: http://www.suverenita.info/?page_id=175](http://www.suverenita.info/?page_id=175).

1.4 Strana zelených

Zelení, na československé a české politické scéně aktivní již od konce roku 1989, byli po dlouhá léta spíše okrajovou stranou, ke které sice choval sympatie exprezident Václav Havel, výrazných volebních výsledků ale nedosahovali.

Zlom přišel až v roce 2006, kdy strana poprvé a naposledy překročila 5% hranici nutnou pro vstup do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Působení Zelených ve vládách Mirka Topolánka bylo ale přinejlepším diskutabilní. Aféry okolo ministryně školství Dany Kuchtové či okolo činů Martina Bursíka nepřispívaly k posílení Strany zelených na veřejnosti a taktéž bobtnající spory mezi „pravým“ křídlem okolo Martina Bursíka a „levým“ kolem Matěje Stropnického stahovaly Zelené zpět pod 5% hranici.

Výměna lídrů v čele strany a veřejnosti sympatický Ondřej Liška již ale nezabránila finálnímu propadu preferencí a Zelení v parlamentních volbách v roce 2010 získali pouhá 2,44 procenta hlasů.

Základní politické body Strany zelených od jejich založení – ekologická a udržitelná společnost, ochrana životního prostředí či dodržování lidských práv po celém světě – zůstávají po roky neměnné, úhel a pojetí se ovšem výrazně měnilo a mění.

Zatímco prozatím ojedinělý vrcholový politický úspěch a účast ve vládách Mirka Topolánka v letech 2006-2009 byl zásluhou spíše Martina Bursíka a dobře odvedené předvolební kampaně, je na místě říci, že Ondřejovi Liškovi se zatím nic takového nepodařilo. Důraz na zelená témata, propojení na neziskové organizace a spolupráci s mladými sice může oslovit dotyčné, nepředložení programových bodů, které by více existenciálně zajímaly i starší ročníky, ale mohou právě vést k takovým výsledkům, jakých Zelení (ne)dosahují.

Přitom ze všech čtyř zkoumaných stran mají Zelení asi nejvíce propracovaný program, resp. programy pro každé nadcházející volby, ať již do EP či do PS PČR. Mnohostránkové dokumenty poměrně podrobně popisují zelená témata a snaží se i o podrobný popis dalších sekcí. V sekci „Naše témata“¹⁴ na webových stránkách skrze video a textový obsah Zelení představují svůj dlouhodobý plán a misi, opět velice

---

¹⁴ Strana zelených. Naše témata. [online]. Nezištěno, [citováno dne 22. 4. 2014]. Dostupné z [www: http://www.zeleni.cz/temata/](http://www.zeleni.cz/temata/).

podrobně, nicméně na webu položka působí trochu zanikle a rozhodně nejde úplně vstříc voliči, jenž ji hledá, což by měl být asi základ.

A to ostatně platí o všech prezentacích politických programů výše uvedených politických stran. Zdá se, že v obdobích mimo předvolební kampaně mají strany problém jej představit voliči a usilovat o jeho přízeň i v této době. Nebo jej záměrně nechtějí představit, to už jsou ale spekulace a cílem práce je není vyvracet či potvrzovat. Zda ovšem mohou za toto nedosáhnutí na koncového voliče jen politické strany, nebo mají na tom podíl i média veřejné služby, která by tuto službu měla na jisté úrovni zajišťovat, představím v dalších kapitolách.

2. Média veřejné služby

Nekomerční, komerční i ze zákona zřízená média veřejné služby zažila po roce 1989 bouřlivý vývoj – „Po roce 1989 se média stala součástí politické, společenské a ekonomické transformace české společnosti. Zbavila se služebné závislosti na státu (fáze deetizace), rychle se stala součástí nově se konstituující tržní ekonomiky (privatizace většiny mediálního sektoru a vznik duálního systému) a přizpůsobila se dobovému trendu ekonomizace mediální produkce (komercializace).“¹⁵ Jestli tato nekomerční a dle příslušných bodů v zákoně média, mající za úkol přinášet objektivní, nezkrácené a vyvážené informace a stojící na lidském obsazení, v demokracii ideálně toto vykonávají, jakým způsobem se mohla u nás očistit od komunistické éry, kdy sloužila tehdejší represivní moci? Obměna takových organizací nejde provést přes noc a jak později představím, dle mého názoru, v České republice neproběhla.

V České republice jsou taková média v současnosti tři – Česká tisková kancelář, Česká televize a Český rozhlas. V následujících podkapitolách stručně představím jejich historii společně s jejími nejvýznamnějšími představiteli a taktéž popíši jejich úlohu, kterou mají pro českou veřejnost vykonávat, protože „média jsou nepochybně společenské instituce svého druhu (...) a jako taková hrají velmi významnou roli v celkovém uspořádání i v každodenním životě moderních industriálních

---

¹⁵ JIRÁK, Jan, KÖPPOVÁ, Barbara. Masová média. 1. vydání. Praha : Portál, 2009. 413 stran. ISBN 978-80-7367-466-3, str. 73.

a postindustriálních společností... Každá institucionalizovaná společenská činnost plní nějaké společenské funkce, že musí nějak přispívat k „normálnímu“ fungování společnosti, k její celkové integraci...“¹⁶ Dovolím si již v těchto kapitolách polemizovat, zda tuto úlohu skutečně vykonávají a zda v některých zahraničních zemích, např. ve Velké Británii, je situace obdobná.

2.1 Česká tisková kancelář

Nástupkyně Československé tiskové kanceláře, založené 28. října 1918, by měla být dle autorova názoru ze všech tří médií veřejné služby asi nejvíce profilovaná jako nezávislé médium, které veřejnosti přináší nezkrácené a všechny podstatné informace. Ostatně, i jeden z bývalých šéfredaktorů ČTK pronesl v jednom rozhovoru obdobný názor, prezentovaný v publikaci o českém politickém aktivismu: „agentura nemá názor, pouze přináší fakta, která seřazuje podle běžných agenturních postupů, dbá na vyváženost a věrohodnost zpravodajství. Agentura si nemůže dovolit preferenci té či oné politické strany, toho či onoho politika, té či oné firmy atd.“ (Chrást 2007)... „O tom, jaké události budeme pokrývat, rozhodují naši klienti... ČTK tyto události neurčuje (to dělá společnost), pouze se na ně snaží reagovat“ (Chrást, 2007).“¹⁷

ČTK už od svých počátků pilně navazovala vztahy s předními světovými agenturami a již od dvacátých let spolupracovala např. s agenturou Reuters či Havas. Na sklonku působení ředitele Emila Čermáka, obecně braného jako zakladatele ČTK, si agentura našla sídlo v budově v Opletalově ulici v Praze, kde má ústředí doposud. Nedlouho po psaném zpravodajství ČTK zřídila i obrazové oddělení, k němuž postupem času přibýlo i audio či video zpravodajství a doplňkové služby.

ČTK, braná z pohledu veřejné a demokratické instituce, si za Protektorátu Čechy a Morava a hlavně v následných čtyřiceti letech vlády komunistické strany sáhla mnohdy až na morální dno, kdy nejprve ve válečných letech byli popraveni všichni, co se vzpouzeli nacistické moci a následně nahrazeni poslušnými kolaboranty, podřízenými německému velení. Za komunismu ČTK vydávala silně cenzurované

¹⁶ JIRÁK, Jan, KÖPPOVÁ, Barbara. Média a společnost: Stručný úvod do studia médií a mediální komunikace. 2. vydání. Praha : Portál, 2007. 207 stran. ISBN 978-80-7367-287-4, str. 58.

¹⁷ CÍSAŘ, Ondřej, z anglického originálu přeložil OGROCKÝ, Jiří. Politický aktivismus v České republice : Sociální hnutí a občanská společnost v období transformace a evropeizace. 1. vydání. Praha : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2008. Politologická řada, 28. 187 stran. ISBN 978-80-7325-168-0, str. 20-21.

zprávy a byla v podstatě hlásnou troubou vedoucí strany. Kromě zpráv pro veřejnost „četkaři“ vydávali i speciální zpravodajství pro nejvyšší komunistické funkcionáře, kteří ČTK skrze ÚV KSČ plně ovládali.

V přelomových událostech srpna 1968 řadoví „četkaři“ sice neuposlechli rozkazy shora a snažili se objektivně reportovat o vpádu vojsk Varšavské smlouvy do Československa, sovětští vojáci ale ČTK obsadili hned 21. srpna a odbojní novináři zkoušeli informovat z provizorních stanovišť. To však moc dlouho nevydrželo a po smutných událostech agenturu čekala dlouhá léta tuhé normalizace. Mnoho novinářů radši emigrovalo, ti, co zůstali a nelíbili se sovětskému vedení, byli přeřazeni na nižší pozice.

Z hlediska služeb, které ČTK poskytovala, byla přelomová 80. léta, kdy byly do provozu zavedeny počítače. Textové zpravodajství, které se v minulých letech rozšířilo a nyní již pokrývalo celý svět, bylo pomalu převáděno kompletně do elektronické podoby.

Rok 1989 a revoluce byly v historii ČTK přelomovým milníkem. Jak zajistit, aby do té doby zdiskreditované zpravodajství, řízené KSČ, získalo zpátky svůj kredit a objektivitu? Nové vedení se o to od počátku pádu komunismu snažilo všemi prostředky. Celý víceletý proces reorganizace nebyl vůbec jednoduchý a během něj ČTK prošla rozdělením a vyjmutím slovenské části agentury a vzniku samostatné České tiskové kanceláře v roce 1992 či odloučením od státu, ovšem s dozorem od Rady ČTK, sedmičlenného orgánu voleného Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky.

Proces digitalizace pokračoval po celá devadesátá léta a vlastně pokračuje do současnosti. ČTK v rámci konkurenceschopnosti začala provozovat i své vlastní zpravodajské servery se specifickým zaměřením (České noviny, Finanční noviny, Sportovní noviny), založila dceřinou společnost Neris, jež se zaměřuje na nová média a internet, neustále se vnitřně restrukturalizuje ve všech krajích po České republice a v zahraničních odbočkách a rozjíždí multimediální projekty typu Fotobanka ČTK, databáze fotek určená i pro klienty z nezpravodajského prostředí.

Je na místě se ptát, zda všechny výše uvedené aktivity ČTK pomáhají udržovat pozici jedničky mezi zpravodajskými agenturami (to není tak těžké, když je ČTK dlouhodobě jedinou organizací tohoto typu, dřívější komerční konkurent Mediafax pozici neudržel), či jsou to spíše náhodné kroky, které mají přilákat nové klienty a udržet si stávající. Nečerpání financí z veřejných zdrojů a nepobírání státních dotací

musí být logicky nahrazeno službami, které klienti chtějí a vyhledávají. Lze ovšem polemizovat o hranici, kdy ČTK podřizuje své služby a aktivity finančnímu profitu a kdy zavádí službu, která je opravdu přínosná.

Řešení má více faktorů a žádné není černobílé. S rozvojem internetu v posledních dvaceti letech a touze po co nejčerstvějších informacích tištěné deníky a především jejich internetové mutace mají své vlastní rozsáhlé týmy reportérů a redaktorů, kteří zprávy nezřídka přinášejí i dříve než samotná ČTK, jež by z novinářské, byť mírně nadnesené logiky, měla být všude první a mít všechno. Video i audio zpravodajství přinášejí obsáhleji když už ne soukromá média, tak Česká televize a Český rozhlas a v zahraničí má ČTK dlouhodobě příliš málo lidí, aby mohla rychle pokrývat vše podstatné. To se velice odráží na příjmech ČTK z těchto oblastí, které nejsou závratné a někdy i prodělečné,

Přesto – slovní zpravodajství ČTK, prazáklad a základní činnost agentury, je stále na vysoké úrovni, na domácí republikové i regionální úrovni velice dobře pokrývající vše podstatné. Téměř absentující skandály spojené s prací ČTK, dobré jméno u vládních i nevládních institucí a přirozená spolupráce s prestižními zahraničními agenturami dávají ČTK mírně optimistické vyhlídky do budoucna. V posledních letech jde ČTK i hospodářsky nahoru, než aby stagnovala a získává i mnohá ocenění za práci svých lidí.

To jsou ovšem výsledky a vyhlídky, které jsou spojené spíše s ekonomickými hledisky. Z pohledu náplně a plnění její zákonem stanovené mise to již tak pozitivní není. Při pohledu na některé články je pro zkušeného mediálního analytika jasně cítit reklamní podprahové sdělení, které autor nerozpoznal. Bulvární tendence do agenturního zpravodajství příliš nezasahují, výběr oddychových témat ale zejména o víkendech začíná převládat. Příběhové nitě mezi kauzami jsou mnohdy nepříliš dobře rozeznatelné a klouzání po tematickém povrchu je také častějším jevem.

2.2 Česká televize

Česká televize je sice o 35 let mladší instituce než ČTK, v dnešní době je ale zřejmě nejznámější, nejsledovanější a nejrespektovanější médium veřejné služby, resp. především její zpravodajský kanál ČT24. Pohyblivé obrazy, dokazující skutečnost na vlastní oči, budou na první dojem vždy asi silnější než psané slovo či zvuk.

Začátky Československé televize spadají do 50. let 20. století, kdy v roce 1953 poprvé začala vysílat. Za dobu svého vysílání rozšířila své vysílání o další kanály a s postupujícími lety si získala u československého obyvatelstva velkou popularitu. Je poměrně zajímavé, že zatímco u ČTK byla otázka stranické příslušnosti ožehavým tématem, z pozdějších dob redaktoři či moderátoři Československé televize, která byla samozřejmě taktéž pod kontrolou komunistické strany, přešli do staronové České televize, zřízené k 1. lednu 1992 zákonem České národní rady č. 483/1991 Sb.

Česká televize jako médium veřejné služby dostala na trhu hned na začátku 90. let dva významné soukromé komerční soupeře, a to FTV Premiéru (pozdější Primu) a hlavně TV Novu, která začala vysílat v roce 1994. Přestože si Česká televize udržovala a udržuje víceméně kontinuálně práva na vysílání těch nejzajímavějších např. sportovních akcí, drtivý nástup komerčních subjektů ji odsunul z první pozice ve sledovanosti.

Aby tomu již Česká televize čelila a nově zaujala diváky, od roku 2005 láká zpravodajským kanálem ČT24, který vysílá 24 hodin denně (v nočním čase jde převážně o reprízy) a snaží se dávat prostor všem oblastem lidské činnosti. Při samostatném zpravodajském kanále, dostupném po celé České republice, se logicky programová skladba ostatních kanálů ČT pozměnila a kromě několika málo publicistických pořadů Reportéři ČT na ČT1 a zpráv zpravodajský obsah jen pouze na „dvacetčtyřce“.

Toto rozdělení možná trochu paradoxně pomohlo České televizi v navýšení sledovanosti, poněvadž s přístupem menších hráčů na televizní trh, vzniku dalších programových kanálových specializovaných odnoží Primy či Novy se situace diametrálně změnila a při započtení všech kanálových odnoží je Česká televize jasně druhá, což jí umožňuje více se soustředit na obsah jednotlivých programů a ne na vidinu rychlého finančního zisku.

Pro mou práci je důležitý pořad Politické spektrum, zhruba třicetiminutový pořad ČT24, ve kterém diskutují představitelé menších neparlamentních politických stran na současná i dlouhodobá témata. Ve zkoumaném období 2010-2013 zde byli i představitelé KDU-ČSL, SPOZ, Suverenity a SZ, jestli ale měli dostatečný prostor, zanalyzují v praktické části. Jestliže platí, že „dualita veřejnoprávních a soukromých televizních a rozhlasových stanic se pozitivně projevuje v pluralitě názorů.

Blížkost jednotlivých veřejnoprávních stanic konkrétním politickým stranám není příliš patrná,¹⁸ pak by prostor čtyřem stranám měl být adekvátní jejich volebním ziskům.

2.3 Český rozhlas

Posledním z médií veřejné služby zřízených zákonem je Český rozhlas, založený jako Československý rozhlas (Radiojournal) v roce 1923. Po přestěhování tehdejšího rozhlasu do budovy na Vinohradské ulici v roce 1933, kde sídlí doposud, se rozhlas stal jedním z významných míst moderních českých dějin, kdy hrál klíčovou strategickou a zpravodajskou úlohu při květnovém povstání v roce 1945 a v klíčových dnech srpna 1968.

V současnosti Český rozhlas pod vedením generálního ředitele Petera Duhana vysílá na čtyřech celoplošných stanicích (z hlediska zpravodajství je nejdůležitější Radiožurnál) a na několika regionálních a internetových streamech. Významné jsou jeho publicistické pořady a moderátoři (Václav Moravec, Martin Veselovský) a překvapivě velké pokrytí zpravodajců po celém světě, kdy stanice Radiožurnál přináší jedny z nejrychlejších a nejrozsáhlejších zpráv.

Náplň zákonné mise Český rozhlas splňuje především pořady již výše zmíněných a dalších moderátorů, kteří ve svých interview zpovídají politiky mnohdy o poznání účinněji než ve svých angažmá v jiných médiích. Kvůli absenci obrazového materiálu jsou např. reportáže o důležitých kauzách specifičtější a s důrazem na vyváženou skladbu slov, možná ale i kvůli tomu jsou někdy pořady na Radiožurnálu zbaveny publicistických prvků a jdou skutečně jen po zpravodajské ose.

2.4 Situace v jiných zemích v souvislosti s médii veřejné služby

Následující řádky nemají být předčasnou obhajobou či obžalobou médií veřejné služby v České republice ve srovnání s jinými zeměmi. Z mého půlročního pobytu ve Velké Británii a času studií mediálních domů a celosvětových koncernů jakožto i zpravodajské práci zejména ve Velké Británii, Austrálii a Spojených státech amerických, mohu soudit, že situace není natolik odlišná.

18

CABADA, Ladislav, VODIČKA, Karel. Politický systém České republiky: Historie a současnost. 2. vydání. Praha : Portál, 2007. 374 stran. ISBN 978-80-7367-337-6, str. 244.

Resp. na povrchu není odlišná. Komerční subjekty svou práci odvádějí stejně či profesionálněji, protože mají větší finanční prostředky a lidské zdroje, zpravodajské kanály typu BBC pokrývají z logiky věci větší území, ale mají více lidí atd. Rozdílem, který ale může být dán delší časovou osou, kdy se média mohla svobodně vyvíjet, je zpravodajská či moderátorská kultura, v mém případě v médiích veřejné služby. To první je oproti České republice na vyšší úrovni dáno opravdu delší svobodou, která dala možnost rozvíjení zpravodajských hodnot a jejich uvědomění si lidmi pracujícími v těchto v médiích. Druhá věc je sporná, poněvadž nic nebrání tomu, aby v České republice vyrostl moderátor světového formátu. Pravda je nicméně taková, že moderátoři v zahraničí jsou lépe připravení, pohotovější a v politických diskuzích tvrdší. Je to dáno samozřejmě většími finančními možnostmi na týmové kolegy a řešeršisty, které hlavnímu moderátorovi pomáhají, ale ve studiu je to práce především toho jednoho či jedné, kdo sedí na sedadle. Konkurenční prostředí je samozřejmě o mnoho větší než v České republice, ale o to víc se člověk musí snažit prorazit. V České republice takové úrovně dosahuje z mého pohledu možná Martin Veselovský a Daniela Drtinová, další pohovkové a tvrdé moderátory již pak moc nevidím. V tomto ohledu je zahraničí opravdu jiné.

Kam ovšem běžný student nedohlédne, je vlastnická struktura, resp. ta práva, která média ovládá. Zatímco v České republice může být situace teoreticky neružová v komerčních médiích z hlediska svobody slova vůči majiteli, v médiích veřejné služby by situace tak kritická být neměla. Je pak tedy otázkou, co je lepší – zda mít teoreticky nedokonalá média veřejné služby, jež jsou však svobodnější než v zahraničí a učí se, nebo profesionalizovaný opak, jenž ovšem může mnohdy být až za hranice manipulace.

3. Autorova analýza

Jestliže jsem v teoretické části práce představil politické strany a jejich programy na straně jedné a média veřejné služby v České republice a jejich úlohu ve společnosti na straně druhé, v praktické části tyto poznatky použiji pro testování mé hypotézy, pokud navíc stavím i na teoretickém základě, který tvrdí: „Politické strany a kandidáti musejí být schopni vést účinný volební boj. Znamená to, že mají podmínky a prostředky, aby přesvědčili své potenciální voliče o svých cílech. V některých zemích jsou proto strany podporovány z daňových prostředků a získávají např. rovněž

příspěvek na volební výdaje ze státní pokladny. Kromě toho jim bývá bezplatně vyčleněn vysílací čas v televizi. Z toho je patrné, že masová média - především televize - mohou rozhodujícím způsobem přispět k účinnosti volebního boje. Volební boj je skutečně v první řadě komunikačním procesem.¹⁹

Pro snadnější orientaci, ovšem i přepokládanou změnu v chování médií jsem tuto kapitolu rozdělil a jako středník použil období krajských voleb v roce 2012. Zvolení není náhodné, dva roky je pro voliče dlouhá doba na zapomenutí na sliby politických stran jako i možné stagnaci zpravodajství o neparlamentních volbách. Z toho důvodu jsem nezvolil komunální volby v říjnu 2010 jako příliš krátký časový úsek pro dokázání či vyvrácení hypotézy. Senátní volby 2012 budu zkoumat velice okrajově, nedomnívám se, že by třetina okrsků mohla mít pro mou práci zcela vypovídající hodnotu. Jako konečný úsek období jsem měl předpokládané řádné parlamentní volby na jaře 2014, politické události v červnu 2013 a následné říjnové volby mi překazily úmysl, pro účely práce ale konečné ohraničení domnívám se není tak podstatné.

3.1 Období 2010-2012

Pro všechny čtyři zkoumané strany byly parlamentní volby 2010 zlomové, byť se proklamovaná reforma, jak v předvolebních slibech deklamovaly politické strany, neodehrála a poukázala, že některá velká témata jako boj proti korupci zkrátka nemohou nahradit politickou běžnou agendu.²⁰

KDU-ČSL se poprvé nedostala v novodobé české historii do dolní sněmovny, Strana práv občanů Zemanovci sice zůstala za branami, ale dostala se do podvědomí občanů, Suverenita dosáhla svého nejlepšího parlamentního výsledku a Stranu zelených čekalo nepotvrzení parlamentního setrvání od jejích voličů.

To se přirozeně odrazilo i v zájmu médií o tyto strany. Zatímco Suverenita byla vždy na okraji zájmu a SPOZ jako nová strana byla ráda za každou zmínku, pro lidovce a zelené to byl znatelný ústup z mediálního prostoru. Předmět mého zkoumání - informování médií veřejné služby o politických programech výše uvedených stran,

¹⁹ SCHULZ, Winfried a kol., česky uspořádala REIFOVÁ, Irena, z německého originálu přeložila KÖPPOVÁ, Barbara. Analýza obsahu mediálních sdělení. 2. vydání. Praha : Karolinum, 2004. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze; 2. 149 stran. ISBN 80-246-0827-8, str. 11.

²⁰ KUBÁT, Michal. Současná česká politika : Co s neefektivním režimem? 1. vydání. Brno : Barrister & Principal, 2013. 119 stran. ISBN 978-80-87474-86-0, str. 100.

kteře dostávaly v předvolebním klání alespoň minimální mediální prostor v povinných předvolebních spotech, úderem konce parlamentních voleb v květnu 2010 takřka z médií vymizely. Soukromá i veřejná média se zaměřila maximálně na reporty o změnách ve vedení stran, ale od května do zář 2010, kdy média opět ovládlo předvolební klání, tentokrát komunální, strany z médií takřka vymizely.

Za základní prameny zkoumání jsem si vybral dále uvedené pořady a příspěvky médií veřejné služby, které jsem vybral na základě několika kritérií. Prvním a nejdůležitějším z nich byla časová kontinuita pořadu a příspěvků, která provázela celé období a nebyla jen občasným výstřelkem, který nemá relevantní hodnotu. Druhým byla tematická hloubková či nadpoloviční obsahově rozsahová příbuznost s tématem politických programů stran, což v praxi znamenalo vyškrtnutí veškerého materiálu s představiteli stran, jež byly zaměřené na jiná, převážně osobní témata.

Výsledek mé práce tak prezentuje všechny příspěvky vybraných pořadů a v případě ČTK všechny zprávy obsahující dané heslo médií veřejné služby ohledně politických programů čtyř mimoparlamentních stran, ovšem jen takové příspěvky, které se jich týkaly tematicky za určitých kritérií. Konečné číslo tak může a bude daleko vyšší, pro účely práce je však irelevantní.

3.1.1 Česká televize

Prvním zkoumaným pořadem byla diskuzní platforma ČT24 Politické spektrum, vysílaná v premiéře převážně každou sobotu odpoledne se stopáží okolo 25 minut. Nalezení dalšího relevantního pořadu, který by se pravidelně věnoval mimoparlamentním stranám, se ukázalo být problémem. Jestliže i u Politického spektra se mnou zkoumané politické strany neobjevovaly pravidelně, byť alespoň jednou za čas, např. v Otázkách Václava Moravce, hlavního diskuzního politického pořadu České televize, se výskyt jejich představitelů blížil takřka k nule stejně jako u dalšího diskuzního politického pořadu Máte slovo Michaely Jílkové či veškerých speciálních pořadů a politických diskuzí spjatých s krajskými a senátními volbami v roce 2012. Mírně jiná situace byla u pásem předvolebních spotů, kdy strany dostaly rovnoměrný televizní prostor.

Politické spektrum

Pořad, zaměřující se na náměty, témata a politické programy menších neparlamentních stran, se vysílá od roku 2006 na zpravodajském kanále ČT24 a za tu dobu nedoznal velikých změn. Koncept zhruba dvaceti pěti minutového dílu je stále stejný – nad aktuálními i neaktuálními tématy za řízení moderátora obvykle tři a více hostů diskutují a rokují. Pořad je velice konzervativní a opravdu se jedná takřka pouze o diskuzi. Výjimky ovšem i tu existují – jednak jsou to speciály před volbami (i komunálními či krajskými), zaměřující se opravdu jen na témata spjatá s volbami a pak také fakt, že někdy ve studiu nejsou jen politici, ale i odborníci z řad politologů, velvyslanců a dalších, někdy i s úplnou absencí politiků.

Politické spektrum od 5. 6. 2010 (díl vysílaný v den parlamentních voleb v sobotu 29. 5. 2010 neberu v potaz právě z toho důvodu, že v tu dobu ještě nebyly známy výsledky a tudíž třeba u KDU-ČSL nebylo jasné, zda se dostane do Poslanecké sněmovny či nikoliv) do 30. 6. 2012 odvysílalo 96 dílů pořadu. Velká pauza před říjnovými senátními a krajskými volbami byla způsobená každoroční prázdninovou pauzou, která nabrala větší mezeru kvůli sérii jiných předvolebních krajských debat v srpnu a v září 2013, což bylo potvrzeno i zde.²¹

V těchto 96 dílech měli zástupci KDU-ČSL účast v 16, SPOZ v 13, představitele Strany zelených v 16 a Suverenity v 19 (zde jsem zahrnul všechny představitele dříve či později sloučených stran tak, jak jsem představil v příslušné kapitole o Suverenitě). Dohromady byli představitelé výše uvedených stran v 41 dílech z 96.

Díly s účastí zástupců KDU-ČSL, SPOZ, Suverenity a Strany zelených

*Jak hodnotí volby strany, které dosud neměly zastoupení v Poslanecké sněmovně? -
5. 6. 2010*

V díle z 5. 6. 2010, kdy byl v pořadu mezi dalšími hosty i Petr Hannig, předseda Suverenity – Bloku Jany Bobošíkové, strany zdravého rozumu, se řešily jak volební výsledky a povolební situace, tak ale i programy stran. Hannig mj. kritizoval

²¹ Politické spektrum. Výsledky voleb. Jak hodnotí krajské volby mimosněmovní politické strany [online]. 20. 10. 2012, [citováno dne 23. 4. 2014]. Dostupné z www: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10116287760-politicke-spektrum/212411058200027/video/>.

nemožnost prezentace jeho strany v České televizi, byť dle jeho slov například v Karlovarském kraji překročila 3 procenta a nebyla nikde uvedena, v cca 12. minutě pořadu ale dostal prostor k prezentaci svého programu.

Hannig podotkl, že program vůbec neměnili a že je pořad stejný a že jeho strana vznikla, aby měnila nedokonalé zákony. Mezi hlavními stranickými zájmy uvedl ochranu zájmů České republiky a jejich občanů, důvody tohoto sdělení ale dále nerozvedl. Zhruba minutu a půl dlouhý příspěvek tak víceméně promarnil na rozdíl třeba od Viktora Paggia, tehdejšího člena Věcí veřejných, který byť po povrchu, tak na vymezeném čase představil stručně a jasně alespoň nejdůležitější programové body Věcí veřejných. Cca 50 sekund na konci pořadu, kdy se moderátorka ptala na priority stran, Hannig jen zopakoval všeobecné body typu stop zadlužování země, stop korupci a ochrana zájmů lidí.

Je vcelku zajímavé, že moderátorka pořadu uvedla, že Hannig je pravidelným hostem relace a díky tomuto pořadu jeho stranický program poměrně dobře zná. Moderátorka ani Hannig toto ovšem dále nerozvedli a je otázkou, co si neznalý volič mohl z relace odnést.

Perspektivy levice - 24. 7. 2010

V relaci z července 2010 se objevila předsedkyně Strany důstojného života Jana Volfová, tedy strany, která do parlamentních voleb 2010 vyslala do voleb zástupce na kandidátce Suverenity – Bloku Jany Bobošíkové, proto jsem toto vysílání do mého výzkumu zařadil.

Vydání pořadu se nicméně zaměřilo na přežití a situaci malých levicových stran v českém politickém prostředí a otázky moderátora Vladimíra Kučery se primárně nezaměřovaly na body politického programu. Volfová si sice neodpustila pár invektiv vůči zavedeným politickým stranám, konkrétní představení programu se ale nekonalo. Součástí pořadu byly i příspěvky politologů o malých levicových stranách, ty ale obsahovaly převážně prognózy ohledně jejich budoucnosti.

Penzijní reforma očima mimoparlamentních stran - 21. 8. 2010

Podle jakého klíče byla vybrána účast Jany Bobošíkové, představitelky Suverenity, v relaci o penzijní reformě společně s předsedou strany Občané.cz

Petrem Havlíkem a předsedou Strany svobodných demokratů Petrem Plačkem, se mi nepodařilo rozklíčovat, faktem je, že Jana Bobošíková měla v šestadvaceti minutové relaci, resp. zhruba dvacet minutové (prvních šest minut bylo věnováno představení reformy a komentářům nestudiových hostů) rovnoměrný prostor k představení svého názoru na tematiku.

Zdánlivě marginální, ale v důsledku velice důležitým bodem byla interakce mezi moderátorkou Veronikou Paroulkovou a samotnou Janou Bobošíkovou. Nebýt podnázvu pořadu a grafického titulku, označujícího Bobošíkovou jako předsedkyni strany, by neznalý divák vůbec netušil, že se může jednat o názor strany a ne jen osobní Bobošíkové. Moderátorka se ptala oproti zvyklostem pouze na Bobošíkové názor a ani na začátku relace hosty nepředstavila příslušností ke straně, což jindy dělá. Je tedy sporné, nakolik prezentovaný materiál může vyjadřovat prostor poskytnutý Suverenitě k projevení názoru.

Jak plány nového kabinetu hodnotí mimosněmovní politické strany - 4. 9. 2010

Nedlouho po jmenování nové vlády premiéra Petra Nečase hodnotili především její první a budoucí možné kroky v Politickém spektru Petr Hannig ze Suverenity, Michaela Šojdrová z KDU-ČSL a Vladimír Hömig ze Strany práv občanů Zemanovci. Po krátkém zhodnocení i vlastních volebních výsledků především ze strany představitele SPOZ se debata stočila opravdu jen k debatě o personálním složení a případných krocích Nečasovy vlády a zhodnocení případného obsahu stranických programových bodů bylo pro účely této práce neměřitelné.

Úsporné kroky vlády - 25. 9. 2010

Stejně jako v pořadu ze 4. 9. 2010, i tato relace z konce září měla stejnou debatní strukturu, tentokrát za přítomnosti Petra Macha ze Svobodných, Ivana Bartoše z České pirátské strany a především Ondřeje Lišky ze Strany zelených. Debata ohledně nové vlády sice probleskovala i poznámkami o blízkých tématech programovým bodům Straně zelených – Ondřej Liška konkrétně třeba mluvil o problematice fotovoltaiky a jak se s ním Strana zelených vypořádávala, nicméně opět skončilo u floskulí a bez hlubší diskuze, což ovšem pravděpodobně vyplývá z krátké stopáže pořadu a nadbytečného dramaturgického členění.

Nad výsledky voleb - 30. 10. 2010

Povolební relace, zabývající se výsledky komunálních a senátních voleb, nabídla diskuzi tří významných představitelů mimoparlamentních stran (Šojdrová jako úřadující předsedkyně KDU-ČSL, Hannig jako předseda Suverenity, Rabas jako člen Strany zelených), ovšem převážně o výsledcích voleb, možných koalicích či předvolebních kampaních. Závěrečná část debaty se pak věnovala rozmluvě o preferenčních hlasech, o samotných politických programech nepadlo takřka ani slovo.

Dosavadní kroky vlády v oblasti boje s korupcí – 4. 12. 2010

Vysílání zaměřující se na zhodnocení kroků vlády Petra Nečase přivedlo do studia Ondřeje Lišku ze Strany zelených společně s Vratislavem Mynářem ze SPOZ a Petrem Cibulkou. Ti mimo kritiky měli možnost představit i své koncepty, které např. Mynář zmínil a Liška dále zdůraznil úlohu nevládních organizací a jejich spolupráci se Stranou zelených.

Konec sociálního smíru? - 11. 12. 2010

Téma šetřících kroků v sociální oblasti tehdejší vlády dalo prostor ke komentáři převážně Marianu Hoškovi z KDU-ČSL, který v pořadu využil možnosti a i na krátkém prostoru představil lidovecké programové body k tématu. Sociální oblast jako jedna z dlouhodobě nejcitlivějších dala místo ke komentáři Petru Hannigovi, jenž v diskuzi s moderátorkou obhajoval základní programové teze Suverenity – Strany zdravého rozumu k tomuto tématu.

Rozpočet 2011 - 8. 1. 2011

Celá debata mezi Klárou Liptákovou (KDU-ČSL), Petrou Kolínskou (SZ) a Jiřím Rusikem (SPOZ) nejdříve započala debatou o podpoře vlády, kdy se nejdříve všichni zúčastnění shodli, že by vládu buď podpořili, nebo odešli z hlasovacího sálu a hlavně ji nerozpouštěli. Další směřování vedlo už k rozpočtu, kdy Jiří Rusnok

několikrát zdůrazňoval, že někdy mluví za sebe a někdy za stranu, zatímco obě dámy svá stanoviska prezentovaly jako stranická, tudíž je možné považovat za programová.

Peníze a sport - 22. 1. 2011

Díl s účastí Matěje Stropnického (SZ), Jany Bobošíkové (Česká Suverenita) a Zdeňky Markové řešil postavení a financování sportu v České republice, ale kromě několika invektiv Jany Bobošíkové na Stranu zelených zástupci mnou zkoumaných stran o svých programech nic neřekli.

Sociální reforma - 26. 2. 2011

Návrh sociální reformy tehdejšího ministra práce a sociálních věcí Jaromíra Drábka byl hlavním tématem dílu Politického spektra a zástupci KDU-ČSL Marian Jurečka a SPOZ Josef Baxa návrh pouze komentovali a příliš nevyužili poskytnutého prostoru k prezentaci vlastních myšlenek a ne pouze kritice či pokyvování.

Přímá volba prezidenta – 5. 3. 2011

Relace zaměřená výhradně na diskuzi ohledně přímé volby prezidenta. Předseda Strany zelených Ondřej Liška podpořil přímou volbu a prvky přímé demokracie a prezentoval je jako i převažující názor strany.

Zvýšení daně z přidané hodnoty - 20. 3. 2011

Jana Bobošíková (Česká suverenita) ohlášení zvýšení DPH okomentovala tvrdou kritikou tehdejší vlády. Na otázku moderátora, jak by otázku vyřešila, poskytla pouze několik rad vládě k zeštíhlování státního aparátu či přehodnocení privatizace, jako představitelka Suverenity však konkrétnější stranický program nepředstavila a v rétorice zůstala na útočné vlně proti vládě.

Operace v Libyi - 2. 4. 2011

Hlavní téma relace – okomentování občanské války v Libyi – bylo jediným po celou dobu a všichni účastníci pořadu (Radek Augustin – SPOZ, Pavel Svoboda – KDU-ČSL, Šádí Shanaáh - Strana zelených) se vyjadřovali striktně k tomu a k ničemu jinému.

Mimosněmovní strany o paktu pro euro a o hospodářské situaci v EU - 16. 4. 2011

Petr Hannig jako předseda Suverenity – Strany zdravého rozumu, strany hájící české národní zájmy, v pořadu pronesl, že by se EU měla změnit zpět na Evropské hospodářské společenství a o EU hovořil jako o ideové záležitosti včetně eura. Později svá slova rozšířil o teorii, že by Evropa měla být prostorem samostatných států bez hranic, ale za žádnou cenu to neměla být ideová spolupráce. Jeho slova stejně jako slova jiných předsedů stran byla myšlena jako programová.

Vládní krize a nesněmovní strany - 30. 4. 2011

Z podstaty tématu tohoto dílu Politického spektra se představitelé stran (Přemysl Rabas – SZ, Pavel Bělobrádek – KDU-ČSL, Vratislav Mynář – SPOZ) věnovali komentářům historických souvislostí a vládních krizí v České republice a byť byly zmínky i o vládách s účastí představitelů KDU-ČSL a Strany zelených, konkrétní politické programy hledající východiska proti tomu v pořadu nezazněly.

Ústavní soud - 14. 5. 2011

Představitel České Suverenity Jan Rytíř v relaci o roli Ústavního soudu v celém díle hovořil ve striktním tónu „my jako Suverenita si myslíme“, z logiky podstaty tématu ale neměl přílišnou možnost prezentovat stranický program, neboť téma byla převážně komentující.

Mimoparlamentní strany o reformě zdravotnictví - 28. 5. 2011

Předseda Strany zelených Ondřeje Lišky kromě invektiv na adresu reformy vlády Petra Nečase v prostřední části pořadu krátce přednesl i koncept Strany zelených k reformě zdravotnictví a v následné diskusi s Petrem Machem ze Strany svobodných a Zdeňkou Markovou ze SNK-ED programové teze obhajoval.

Úloha odborů - 11. 6. 2011

Diskuze na tehdejší velice aktuální téma stávky odborů se primárně stáčela na rozbor vztahu odborů a vlády Petra Nečase a byt' pánové Baxa (SPOZ) a Jurečka (KDU-ČSL) se stávkami souhlasily, z jejich vyjádření bylo zřejmé, že si dávají pozor, aby vyjadřovali spíše svůj názor než ten stranický.

Stávka odborářů - 25. 6. 2011

První věta celého pořadu od hostů byla ta od Jany Bobošíkové, která svým následujícím proslovem jménem celé České Suverenity tehdejší stálé žhavé téma odborových stávek jednoznačně podpořila. Své tvrzení pak zjemnila na podporu jen stávky a ne žádných blokád, nicméně následná diskuze se opět stočila na pouhé komentování vzniklé situace a ne představení úlohy stran a případně jejich programů, které by mohly stávky odvracet.

Mimoparlamentní strany o ekologické politice - 2. 7. 2011

Ekolog Strany zelených Jiří Guth v díle orientovaném na ekologickou politiku státu a ekologická evropská témata měl dostatek prostoru k prezentaci stěžejních programových bodů Strany zelených, celá moderace diskuze byla ovšem stáčená spíše na všeobecná východiska a body a Guth nakonec spíše reagoval jako odborník a ne jako člen Strany zelených.

Vrátí se KDU-ČSL a Strana zelených do Poslanecké sněmovny? - 10. 9. 2011

Speciál věnovaný dvěma mimoparlamentním stranám překvapivě nepřinesl prezentaci programových bodů, kterým by se strany chtěly primárně ve svých kampaních či v Poslanecké sněmovně věnovat, ale zabýval se evaluací dosavadního snažení stran, otázkách víry či ztráty morálky ve společnosti, historických souvislostech s československou politikou či kritikou vlády. Moderátor evidentně nechtěl diskusi směřovat tímto směrem, pánové Šilar (KDU-ČSL) a Rabas (SZ) se ale trochu překvapivě nesnažili své politické programy tzv. prodat kromě posledních dvou minut v odpovědích na otázku, co by dělali po návratu do PS.

Daňová reforma - 17. 9. 2011

Stejně jako u dílu pořadu z 20. 3. 2011 o Zvýšení daně z přidané hodnoty, kde byla též hostem Jana Bobošíková (Česká Suverenita), se tady společně ještě s Radkem Augustinem ze SPOZ a předsedou Svobodných Petrem Machem, diskutovalo na vlně kritiky vládních kroků v daňové oblasti bez rozboru vlastních programů v koncepci daňových reforem.

Mimoparlamentní strany o důchodové reformě - 1. 10. 2011

Díl o penzijní reformě a tzv. druhém pilíři s účastí Petra Hanniga (Suverenita – Strana zdravého rozumu) nabídl předsedovu kritiku vládní reformy, kromě krátkého srovnání s dalšími evropskými zeměmi a slovech o rozkrádání vlád Hannig nenabídl na dotazy moderátorky konstruktivnější řešení než držení se tří pilířového systému, do kterého se ale musejí vrátit rozkradené peníze.

Rozpočet 2012 - 8. 10. 2011

Hodnotící díl o vládním návrhu rozpočtu na rok 2012 s prognózami představitelů SZ (Ondřej Liška), KDU-ČSL (Klára Liptáková) a také SNK-ED do příštích let o budoucích rozpočtech s absencí představení programových tezí.

Krise eurozóny - 29. 10. 2011

Komentování tématu s akcentem na vytvoření tzv. eurovalu se omezilo na poznatky a podněty ohledně evropských institucí a Jiří Rusnok zde působil spíše jako odborník na danou problematiku. Televizní titulek nijak dále neuváděl, zda je členem strany, nebo ne, a byť další zdroje tvrdí, že nebyl,²² jeho vyslání k takto důležitému tématu mi umožňuje jej zahrnout jako mluvčího SPOZ.

Mimoparlamentní strany o případné legalizaci konopí pro léčebné účely - 12. 11. 2011

Díl zabývající se legalizací léčebného konopí v České republice nabídl názor Pavla Bělobrádka, který svými slovy prezentoval i názor KDU-ČSL, že strana je pro legalizaci do zdravotnictví, v jakémkoliv jiném případě je ale proti. S odstupem času vyvstává otázka, zda v diskuzi hrála roli přítomnost Pavla Bělobrádka jako člověka s diagnózou roztroušené sklerózy.

Obstrukce v Poslanecké sněmovně - 19. 11. 2011

Díl plný kritiky tehdejšího současného dění v PS, mj. od Jany Bobošíkové (Česká Suverenita), který se z podstaty věci nezaměřoval na nějaké programové politické body a řešil spíše procesní záležitosti.

Rok 2012 - 7. 1. 2012

První díl Politického spektra v roce 2012 otevřel diskuzi pánů Mariana Jurečky (KDU-ČSL), Vratislava Mynáře (SPOZ) a Jiřího Čáslavky (SZ) spíše otevřenou otázkou, zda hosté čekají konec světa, posléze se diskuze stočila především na postavení České republiky vůči evropské politické scéně a jejímu především ekonomickému tuzemskému vývoji.

---

²² Aktuálně.cz. Štengl: Premiér Rusnok není ve vztahu se SPOZ [online]. 26. 6. 2013, [citováno dne 27. 4. 2014]. Dostupné z [www: http://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/stengl-premier-rusnok-neni-ve-vztahu-se-spoz/r~i:article:783629/](http://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/stengl-premier-rusnok-neni-ve-vztahu-se-spoz/r~i:article:783629/).

Budoucnost EU. Jak hodnotí situaci Evropské unie a naše postavení v ní mimosněmovní politické strany - 14. 1. 2012

Díl věnovaný Evropské unii, kde předseda Suverenity – Strany zdravého rozumu Petr Hannig zopakoval svůj postoj proti EU a odmítnul mj. Lisabonskou smlouvu.

Návrat církevního majetku - 21. 1. 2012

Ožehavé téma návratu církevního majetku nabídlo pohled a názory Vlastimila Tlustého, bývalého dlouholetého člena ODS a v této době ekonomického experta České Suverenity, majícího možnost vyjadřovat se k programovým stranickým bodům, tudíž je braný jako relevantní. To se ale odrazilo skoro až schizofrenně v Tlustého názorech, kdy nejdříve vzpomínal na svou historickou úlohu, aby posléze mluvil jménem Suverenity k tématu.

Reforma zdravotnictví očima mimoparlamentních stran - 4. 2. 2012

Ludvík Hovorka z KDU-ČSL přinesl v díle a diskuzi o reformě zdravotnictví rychlý, ale na stopáž pořadu poměrně obsáhlý koncept KDU-ČSL na reformu zdravotnictví. Moderátorka z důvodu času sama řekla, ať si diváci další dohledají na stránkách strany, Hovorka na konci pořadu přesto ještě představil další kroky.

Dluhy českých domácností raketově stoupají. Co s tím? - 25. 2. 2012

Téma dluhů českých domácností nastolil Matěj Stropnický jménem Strany zelených, aby posléze pokračoval kritikou tehdejší vlády a popisu stávající situace v České republice. Jako řešení nabídl omezení spoluúčasti lidí se státem a potřebu rekonstrukce sociálního státu jiným způsobem, než jak ho dělala Nečasova vláda.

Úloha Senátu - 10. 3. 2012

Díl o úloze Senátu přinesl spíše osobní názory člena SPOZ Josefa Baxa než ty stranické, které ale byly přehlušeny vystoupením Petra Cibulky, který neustále hovořil, že jeho přísedící jsou agenti StB a proruští agenti.

Mimoparlamentní strany o české zahraniční politice - 31. 3. 2012

Relace o tuzemské zahraniční politice přinesla místy vzrušenou debatu o tématu mezi Janou Bobošíkovou (Česká Suverenita), Pavlem Svobodou (KDU-ČSL) a Václavem Srbem z Koruny české, přesto ale aktéři moc neodhalili ze svých stranických programů, jak by tematiku řešili oni.

Obecné referendum - 21. 4. 2012

Další z hodnotících děl od představitelů stran, kdy ovšem Hannig (Suverenita – Strana zdravého rozumu) i Rabas (SZ) přicházejí s vlastními návrhy a koncepty řešení otázky, které mají základ v stranických programech.

Kroky kabinetu Petra Nečase očima mimoparlamentních stran - 28. 4. 2012

Vratislav Mynář k tématu Nečasova úsporného balíčku rozlišil sebe jako občana a jako politika. Jako občan si nedovedl představit, že by měl něco doplácet, jako politik dle jeho slov středolevé strany chápe, že se musí šetřit, ale rozhodně ne na sociálně slabých vrstvách. Na konci pořadu zopakuje, že SPOZ chápe nutnost šetření a že ji má zakotvenou v programu.

Omezení imunity zákonodárců - 26. 5. 2012

Kauza Davida Ratha a téma omezení imunity zákonodárců otevřela díl, kde diskutovala mj. i Olga Zubová, od roku 2011 členka České Suverenity. V Politickém spektru byla Zubová již dříve, ale ne jako členka České Suverenity a jako takovou jsem ji do svého výzkumu nezahrnul. Téma oscillovalo mezi vyprávěním historek od Zubové jako bývalé poslankyně, tak i dalšími návrhy řešení omezení

imunity od dalších hostů (Pavel Bělobrádek – KDU-ČSL), které se alespoň zčásti zakládaly na stranických programech.

Protesty zemědělců očima mimoparlamentních stran - 9. 6. 2012

Otázka zemědělství dala prosto mj. k vyjádření Přemyslu Rabasovi ze Strany zelených, jenž své názory prezentoval jako programové stranické, byť to explicitně nebylo řečeno.

Kolik by měla platit Česká republika do společné evropské pokladny? - 16. 6. 2012

Díl Politického spektra, který byl záznamem debaty think-tanku Evropské hodnoty s názvem „Je zájmem České republiky platit méně do evropského rozpočtu“, kde vystupoval i Jan Březina, zde uvedený ještě jako europoslanec KDU-ČSL, byť další zdroje tvrdily již mnoho měsíců před konferencí opak.²³ Březina v debatě ale spíše než jako souzněný s KDU-ČSL odpovídal jako europoslanec a žádná lidovecká programová témata nepředstavil.

O financování politických stran - 30. 6. 2012

Díl o financování politických stran představil v diskuzi Vratislava Mynáře ze SPOZ, který ze stranického programu představil koncept o prokázání původu příjmu a majetku, který Mynář považoval jako krucióální. Všichni diskutující nadále své strany označily jako finančně transparentní a zaměřili se na kritiku velkých parlamentních stran.

Je patrné, že v dávání místa a prostoru představitelům čtyřem zkoumaným neparlamentním stranám přílišné výkyvy nebyly, byť je nutné vzít v potaz již dříve naznačený rozkol mezi Suverenitami a při striktním dodržení stranické příslušnosti by představitelé Suverenity neměli nejvyšší počet účasti v pořadu. Konečné číslo 41 pořadů, ve kterých byli účastni lidé z KDU-ČSL, SZ, SPOZ a Suverenity

---

²³ iDNES.cz. Europoslanec Březina opouští lidovce. Dalo se to čekat, říká šéf KDU-ČSL [online]. 7. 2. 2012, [citováno dne 29. 4. 2014]. Dostupné z www: http://zpravy.idnes.cz/europoslanec-brezina-opousti-lidovce-dalo-se-to-cekat-rika-sef-kdu-csl-1ed-/domaci.aspx?c=A120207_214130_domaci_hv.

mi z celkového počtu 96 dílů přijde jako adekvátní, skoro až poloviční prostor v pořadu věnujícím se primárně neparlamentním stranám.

Další pořady a vysílání České televize o neparlamentních stranách

Václav Moravec jako jedna z hlavních tváří České televize pravidelně moderoval a moderuje svůj diskuzní politický nedělní pořad Otázky Václava Moravce na ČT1 i ČT24. Kromě speciálů se v celém pořadu objevuje v průměru 5-6 hostů, Moravec se ale zaměřuje na hosty z řad parlamentních představitelů či odborníků, což bylo velice poznat ve zkoumaném období. Představitelé neparlamentních stran v pořadu takřka nevystupovali a pokud, tak spíše v jeho druhé části, vysílané na ČT 24, která má méně diváků. V předvolebních debatách moderovaných Václavem Moravcem, které Česká televize dnes již vysílá před každými významnými volbami (debaty byly vysílány již např. před parlamentními volbami v roce 2006, kdy ČT zvala do studia zástupce stran, které překročily v průzkumech hranici volitelnosti),²⁴ se zástupci stran sice někdy objevovali, v Moravcem řízené diskuzi ale neměli příliš prostoru k hlubší prezentaci programových bodů, což vedlo k zjednodušení a povrchnosti tezí.

Další alespoň trochu relevantní pořad České televize, kde se mohli objevit zástupci mnou zkoumaných stran, byl diskuzní pořad Máte slovo moderátorky Michaely Jílkové, dřívější známé tváře TV Nova, navazující od roku 2008 na slavný Kotel, kde politik čelil přímým otázkám občanům z celé republiky tváří v tvář či opravdu v tzv. „kotli“. Úroveň tohoto pořadu byla mnohdy hraniční, nicméně jako ozvláštnění nudných politických debat plnila tuto roli na jedničku.

Máte slovo je sice opravdu umírněnou verzí Kotle, přesto lze vyzorovat stejné rysy. Jednak v osobitém moderování Michaely Jílkové, jednak v konfrontaci více stran okolo jednoho problému a též aktivního zapojení diváků ve studiu. Dramaturgie pořadu sice zve opravdu převážně politiky a odborníky na danou tematiku, jeho náplň se ovšem stáčí okolo aktuálních témat a mnou zkoumaná tematika politických programů se v pořadu takřka oproti předpokladům nevyskytovala.

---

²⁴ MATUŠKOVÁ, Anna. Politický marketing a české politické strany : Volební kampaně v roce 2006. 1. vydání. Brno : Masarykova univerzita v Brně, Mezinárodní politologický ústav, 2010. Monografie; 32. 174 stran. ISBN 978-80-210-5169-0, str. 76.

3.1.2 Český rozhlas

U pořadů Českého rozhlasu byla situace obdobná jako u České televize. Základním zkoumaným pořadem bylo Dvacet minut Radiožurnálu, vysílaných každý všední den. Tento publicistický pořad se nespécializoval výhradně na politické hosty, přesto byl jediným trvalým příspěvkem, který pravidelně zval do svého studia politické hosty a zpovídal je nejenom z osobního hlediska, ale i v případě politiků z jejich činnosti a práce ve straně, potažmo práci na politických programech.

Dvacet minut Radiožurnálu

Jeden z vlajkových publicistických pořadů Radiožurnálu, jenž má premiéru krátce po páté hodině odpolední každý všední den a je reprízován následující den po půlnoci, dlouhodobě přináší ve své dvacetiminutovce výživné rozhovory, jejichž základním krédem je nutnost a důraz na zodpovězení dané otázky.

Vzhledem k tomu, že Dvacet minut Radiožurnálu není pořad zaměřený výhradně na politické diskuze, počet dílů, kdy byl přítomen nějaký zástupce zkoumaných stran a mluvil o politickém programu strany, byl nakonec poměrně malý. Mezi pondělím 31. května 2010, kdy byl odvysílán první díl po volbách s hostem tehdejšími předsedou ODS Petrem Nečasem a čtvrtkem 11. října 2012 (čili den před krajskými volbami, páteční díl jsem nezapočítal z důvodu již započatého průběhu voleb), Dvacet minut Radiožurnálu odvysílalo celkem 22 dílů zabývajících se mou tematikou. V těchto 22 dílech měli zástupci KDU-ČSL účast v 14, SPOZ v 3, představitelé Strany zelených v 5 a Suverenity v 2.

Díly s účastí zástupců KDU-ČSL, SPOZ, Suverenity a Strany zelených

Michaela Šojdřová, předsedkyně KDU-ČSL – 28. 6. 2010

Měsíc po neúspěšných volbách do Poslanecké sněmovny moderátor Martin Veselovský vedl rozhovor s tehdejší předsedkyní KDU-ČSL Michaelou Šojdřovou. Kromě otázek na předvolební kampaň či úvahy o změně názvu se v druhé polovině pořadu diskuze stočila na programové otázky lidovců především v tématu rodiny a adopce dětí homosexuálními páry a ekonomických otázek. Michaela Šojdřová

sice v projevu spíše bránila své názory než ty lidovecké, přesto jako předsedkyně strany dostala možnost na chvíli otevřít programové body své strany.

Jana Bobošíková, předsedkyně Suverenity – 21. 7. 2010

Rozhovor mezi moderátorkou Helenou Šulcovou a Janou Bobošíkovou sice přinesl otázky týkající se názoru Jany Bobošíkové na Evropskou unii a postavení České republiky v ní, konkrétní programové teze Suverenity ale rozebírány nebyly.

Jiří Čunek, senátor KDU-ČSL – 26. 7. 2010

Jiří Čunek v interview s Helenou Šulcovou nejdříve obhajoval své předchozí působení ve vrcholné politice, aby za polovinou pořadu dostal možnost při rozboru propadu volebních preferencí KDU-ČSL také představit a obhajovat politický program strany. Kromě své krátké odpovědi, že lidovecký program stojí na podpoře tradičních hodnot a rodiny, nicméně dál své myšlenky nerozvinul, přesto se ale dá hovořit o zmínce o politickém programu.

Předvolební debata z Brna – 15. 9. 2010

Rozhlasová debata před komunálními volbami 2010 z moravské metropole přivedla do diskuze mj. Martina Andera ze Strany zelených a Daniela Rychnovského z KDU-ČSL, možná z podstaty debaty byla ale vedena o konkrétních lokálních tématech, možných povolebních koalicích a hodnocení uplynulého volebního období. Všichni přítomná hájili svá stanoviska a činy samozřejmě popisem své práce, případně i vlastně stranické práce, přesto akcent na politické programy zde byl minimální až nijaký.

Předvolební debata z Českých Budějovic – 22. 9. 2010

Jaromír Talíř z KDU-ČSL byl jediným účastníkem debaty ze zkoumaných stran, stejně jako u předchozí debaty z Brna i zde platilo, že se témata diskuze točila okolo lokálních témat bez většího zaměření na to, jak jsou akcentována ve stranických programech.

Předvolební debata z Horního Jiřetína – 29. 9. 2010

Vladimír Buřt ze Strany zelených byl hostem debaty z Horního Jiřetína v Ústeckém kraji, která byla výjimečná nejen tím, že byla jediná z malého a ne krajského města, ale i tím, že se výrazně zaměřovala na jedno lokální velké téma, a to prolomení limitů na těžbu hnědého uhlí. Od toho se odvíjela ovšem i celá následující diskuze, která byla zaměřena striktně na toto téma. Vladimír Buřt sice podporoval ekologické řešení situace, které souzní s programovými body Strany zelených, ale aplikoval je velice lokálně a konkrétně bez výraznějšího propojení s celostátním programem.

Předvolební debata z Ostravy – 6. 10. 2010

Lidovecký zastupitel Moravskoslezského kraje Lukáš Curylo v předvolební debatě z Ostravy hájil např. snahu lidovců o zlepšení ovzduší ve městě, nijak výrazně se to ale nelišilo od ostatních názorů politických představitelů a konkrétní lidovecké programové body v jeho vyjádřeních nepřevládaly.

Předvolební debata z Prahy – 13. 10. 2010

I v poslední debatě ze série pěti předvolebních debat Českého rozhlasu před komunálními volbami byla debata striktně zaměřená na tehdejší současná témata a ne na prezentaci politických programů. Společný kandidát na primátora SNK ED a Strany zelených pro tyto volby, doc. RNDr. Jiří Witzany, Ph.D., sám straník za SNK ED, navíc hájil zájmy spíše své domovské strany než SZ.

Jiří Čunek, senátor KDU-ČSL – 19. 10. 2010

Rozhovor s Jiřím Čunkem se točil zejména okolo jeho znovuzvolení zastupitelem Vsetína a jeho historií a činy vůči romské menšině ve Vsetíně, nic dalšího se v pořadu neřešilo.

Ondřej Liška, předseda Strany zelených – 11. 11. 2010

Rozhovor Martina Veselovského s Ondřejem Liškou se týkal zejména tématu ne příliš úspěšných komunálních voleb pro Strana zelených a jaké z toho strana vyvodí důsledky. V druhé části Liška řešil své předchozí vládní angažmá, zabýval se ale takřka výhradně osobními a mocenskými vztahy s dalšími členy vlády a koaličními stranami.

Miloš Zeman, čestný předseda Strany práv občanů Zemanovci – 30. 1. 2012

Rok před zvolením Miloše Zemana českým prezidentem v přímé volbě toto téma rozebíral sám Zeman v interview s Martinem Veselovským. Mimo to byla dalším podtématem i přímá volba starostů, primátorů a hejtmanů, kdy sice v odpovědích Zeman používal zájmeno já, přesto se ale jeho odpovědi shodovaly s programem Strany práv občanů Zemanovci, ve které již v té době byl nicméně pouze čestným předsedou.

Jan Březina, poslanec Evropského parlamentu za KDU-ČSL – 7. 2. 2012

Rozhovor s tehdejšími ještě europoslancem za KDU-ČSL Janem Březinou, resp. v rozhovoru vedeném jako europoslancem za KDU-ČSL, poněvadž hned v následujícím dni Březina ze strany vystoupil,²⁵ se týkal pouze takřka skoro výhradně jeho práce jako europoslance a neobsahoval žádné zmínky o lidoveckém politickém programu.

Jana Bobošíková, předsedkyně České Suverenity - 13. 2. 2012

Únorové vystoupení Jana Bobošíkové na Českém rozhlasu se točilo okolo jejího oznámení úmyslu kandidovat na prezidentku České republiky v přímé volbě. Bobošíková kromě toho v rozhovoru opakovala, že Česká Suverenita byla, je a bude pro přímou volbu prezidenta a že má též její strana vypracován dokument, měnící pravomoce ústavních činitelů. Následná diskuze se zabývala rozbořem Bobošíkové

---

²⁵ Aktuálně.cz. Rána pro lidovce, známý europoslanec Březina je opouští [online]. 8. 2. 2012, [citováno dne 21. 4. 2014]. Dostupné z [www: http://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/rana-pro-lidovce-znamy-europoslanec-brezina-je-opousti/r~i:article:732192/](http://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/rana-pro-lidovce-znamy-europoslanec-brezina-je-opousti/r~i:article:732192/).

kandidatury, ale přesto lze hovořit, že předsedkyně Suverenity stranický program v médiu prezentovala.

Pavel Bělobrádek, předseda KDU-ČSL – 15. 2. 2012

Hlavním tématem interview mezi Pavlem Bělobrádkem a Martinem Veselovským byly odchody členů ze strany, její pozice v tehdejší politickém světě a kritika Nečasovy vlády, o vlastních řešení, založených na programových bodech, ale Pavel Bělobrádek nic neříká.

Zuzana Roithová, europoslankyně KDU-ČSL – 22. 2. 2012

Cesta na Ukrajinu za nemocnou bývalou premiérkou země Julií Tymošenkovou a pozice České republiky v Evropské unii naplnily celý rozhovor s europoslankyní KDU-ČSL Zuzanou Roithovou, který absentoval politická témata strany.

Ondřej Liška, předseda Strany zelených – 1. 8. 2012

Z podstaty působení Ondřeje Lišky jako ministra školství se výrazná část rozhovoru točila okolo problému nedostatku peněz pro školy, kdy Liška na konci interview vyzývá k protestům proti vládě a de facto k demonstracím. Na otázku moderátorky, zda tomu tak dělá celá Strana zelených, ale neodpovídá, a tak se lze domnívat, že jde o jeho osobní názor.

Volební speciál Martina Veselovského ze Zlínského kraje – 28. 8. 2012

Volební speciál Martina Veselovského z Pardubického kraje – 30. 8. 2012

Volební speciál Martina Veselovského z Moravskoslezského kraje – 11. 9. 2012

Volební speciál Martina Veselovského z Vysočiny – 13. 9. 2012

Volební speciál Martina Veselovského z Plzeňského kraje – 27. 9. 2012

Volební speciál Martina Veselovského z Jihomoravského kraje – 8. 10. 2012

Před krajskými volbami v roce 2012 Český rozhlas Radiožurnál připravil sérii 13 speciálů Dvaceti minut Radiožurnálu, které probíhaly v každém kraji se začátkem ve Zlínském a s posledním v Jihomoravském. Dramaturgie pořadu do vysílání pozvala vždy zástupce těch politických stran, u nichž na základě volebního modelu společnosti PPM Factum byla pravděpodobnost nad 90 procent, že by se dostaly do krajského zastupitelstva.

Z tohoto důvodu do mého výzkumu jsem mohl zařadit jen šest výše uvedených pořadů. Ve speciálu ze Zlínského kraje byl přítomen Jiří Čunek z KDU-ČSL, z Pardubického Roman Línek za Koalici pro Pardubický kraj, sdružující SNK ED, Nestraníky a KDU-ČSL, Vít Ulrych za Koalici pro Pardubický kraj v publiku a Zdeněk Štengl v publiku za SPOZ, z Moravskoslezského Vít Slováček za KDU-ČSL, z Kraje Vysočina Vít Kaňkovský za KDU-ČSL, z Plzeňského kraje Josef Baxa za SPOZ a z Jihomoravského Stanislav Juránek za KDU-ČSL.

Koncepce každé debaty byla obdobná jako u debat před komunálními volbami v roce 2010, leč paradoxně pro mou práci vlastně nepoužitelná. Po krátkém úvodním představení kandidátů zaznělo pár vět o daném kraji a jeho nejzásadnějších tématech, aby je posléze skrze dotazy moderátora Martina Veselovského v diskuzi politici rozebrali. Byl zde též prostor pro dotazy posluchačů jak přes třeba Facebook, tak z místa, kde se vysílalo. Na závěr byl obvyklý rozbor možných povolebních koalic.

Z výše uvedeného poměrně jasně vyplývá, že má kritéria pro zahrnutí do zmínek o programu ani jedna z výše uvedených debat nesplnila. Jistou zajímavostí byla jen debata z Pardubického kraje, kde kromě Romana Lína (kandidát Koalice za Pardubický kraj, ovšem straník KDU-ČSL) v publiku dostali prostor jak Línkův spolustraník Vít Ulrych, tak ale i Zdeněk Štengl, pozdější předseda Strany práv občanů Zemanovci, jenž si stěžoval na nepřizvání do vysílání. Štengl stihl krátce představit, čím by se jeho strana v regionu chtěla zabývat, což jsem zohlednil ve své analýze, poté ale byl Veselovským rychle utnut z éteru.

Jak je vidět z výše uvedeného, zástupci KDU-ČSL se svými 14 účastmi naprosto dominovali z mých zkoumaných stran. Jejich stále silná zastupitelská základna v krajských i komunálních zastupitelstvech jim zaručoval účast v předvolebních debatách, čímž nasbírali tak velký náskok před ostatními stranami.

Odstupňování pak odpovídá zastoupení stran v regionech a zatímco Strana zelených jako již etablovanější strana s několika zastupitelskými mandáty měla pět účastí v pořadech, SPOZ jako nová strana a Suverenita jako minoritní se svými třemi, resp. dvěma účastmi odpovídaly zastoupení na radnicích a úřadech.

Další pořady a vysílání Českého rozhlasu o neparlamentních stranách

Dvacet minut Radiožurnálu, byť formou interview, opravdu kontinuálně jako jediné poskytovalo možnost politikům rozebírání politického programu jejich strany, byť to samozřejmě neznamenal, že by se Český rozhlas rozboru politiky vyhýbal, ba naopak. Publicistické pořady jako Názory a argumenty Českého rozhlasu 6 či Politická analýza domácí zahrnovaly mnohdy trefné a erudované vhledy do tuzemského politického dění, přesto tyto publicistické pořady obsahovaly analýzy především komentátorů či přizvaných odborníků a z logiky věci do tématu mé práce dále nespádaly.

3.1.3 Česká tisková kancelář

U ČTK byla situace posouzení vhodných příspěvků o politických programech zdaleka nejtěžší. Databáze ČTK byla vhodným pomocníkem ve vyhledávání příspěvků u Českého rozhlasu a České televize, u ní samotné to ale bylo mnohem složitější.

Předně byl problém, že ČTK jakožto zpravodajská agentura vyprodukuje denně desítky až stovky zpráv, týkajících se samozřejmě i politického charakteru. Zásadní vyhledávání se děje za pomoci tzv. klíčových slov, která jsou ale v zásadě velice obecná a pod např. heslem ČSSD lze najít vše od tiskových zpráv strany po extrémní výstřelky jednotlivých členů strany. V takové situaci za použití takového hesla (v mém případě třeba KDU-ČSL) by vyjely v období 2010-2012 doslova stovky či tisíce příspěvků, jejichž zkoumání by bylo velice zdlouhavé a neefektivní.

V rámci přehodnocení mé analýzy jsem se rozhodl dané období zkoumat pomocí tzv. Infobanky ČTK, dalšího z vyhledávacích nástrojů, který je ovšem dostupný i pro veřejnost a je tomu i přizpůsobený. Paradoxně možná vyhledává lépe a přesněji, což jsem se přesvědčil při použití více klíčových slov typu KDU-ČSL a Politický program, kdy mi v daném období vyjely velice relevantní odkazy,

které samozřejmě dále prošly selekcí. Tato metoda se ukázala být jako velice účinná u všech stran, i když vyhledávala třeba i různé fotografie.

Samozřejmě, že jako každé vyhledávání nemusí být dokonalé, i toto se ukázalo při náhodné kontrole jako nedostatečné. I při co nejpřesnějším zadání hesel do vyhledavače do Infobanky se ukázalo, že něco unikne. Přes několikeré kontroly u ČTK databáze tak nemohu stoprocentně tvrdit, že má práce obsahuje všechny jejich články a zmínky o politických stranách a jejich programech.

Infobanka ČTK

Jak jsem již zmínil v úvodu, nalezení správné metodiky v tomto případě bylo kruciólní. Přesto na základě čtyř vyhledávaných hesel ve tvaru „Strana a Politický program“ jsem myslím dosáhl odpovídajícího výsledku, představeného na následujících řádcích. Nějaké nepřesnosti jsou možné, důležitý filtr „klíčová slova“, který má na 99 procent úspěšnost, poněvadž jinak by samotní „četkaři“ ve svých archivech nemohli nic dohledat, mi však pomohl vyselektovat v měřeném období od neděle 30. 5. 2010 (první den po parlamentních volbách) do pátku 12. 10. 2012 (první den krajských voleb) následující:

KDU-ČSL a Politický program

Při zadání společných hesel Infobanka našla ve zkoumaném období pouhých devět výsledků, při zadání samotného názvu KDU-ČSL pak již 335. Veliký rozdíl je dán opravdu úzkým zacílením na zprávy o politickém programu, byť i v nich je tato tematika koncipovaná tak, že se jedná např. o vyjádření politika, že chce zlepšit a inovovat stranický program než o plnohodnotnější rozbor.

Strana zelených a Politický program

U Strany zelených byl ze začátku mírný problém s nalezením správného klíčového slova, protože „četkařské“ heslo není očekávané „Strana zelených“, nýbrž pouze „zelení“. Ve spojení s politickým programem pak vyjela pouhá tři hesla, jedno z nich se navíc týkalo zahraniční politické strany, resp. kandidátky

na francouzskou prezidentku. Při zadání samotného hesla „zelení“ pak již bylo nalezeno 181 hesel.

Suverenita a Politický program

Spojení „Suverenita“ a „politický program“ našlo v hledaném období pouze čtyři výsledky, přičemž pouze u jednoho se opravdu jednalo o program strany, další tři byla avíza o tiskových konferencích. Při samotném zadání „Suverenity“ pak 55, obsahující jak zprávy o Hannigově Suverenitě, tak i Suverenitě Bobošíkové.

SPOZ a Politický program

„Četkařské“ heslo pro Stranu práv občanů Zemanovci „SPOZ“ společně s heslem „politický program“ našlo v daném období 13 výsledků, ve kterých jsou ale např. zahrnuty i tři verze zprávy o přestupu senátorky Jiřiny Rippelové z ČSSD do SPOZ, pokaždé s nějakým převážně odstavcovým rozšířením. Při zadání samotného hesla SPOZ pak databáze našla 118 příspěvků.

Jako zbytečně problematickým se zpětně jevílo úzké zaměření na hledání zmínek o politickém programu strany ve spojení názvu strany a heslem politický program. Na druhou stranu, i při tomto vymezení docházelo k nepřesným omylům (viz Strana zelených), při nutném zaměření na pouhý název strany počet příspěvků mnohonásobně vzrostl - v nalezených příspěvcích již šlo nalézt třeba i avíza na tiskové konference, které s mým tématem neměly nic společného.

Důvody striktně držení se názvu strany (a nerozšíření na další klíčová slova, např. u Suverenity na Bobošíková) jsem neudělal z důvodu komparace s parlamentními stranami. Na následujících řádcích je vidět propastný rozdíl v ČTK příspěvcích:

ODS a Politický program – 154

ODS – 4193

ČSSD a Politický program – 153

ČSSD - 4061

TOP 09 a Politický program – 79

TOP 09 – 2183

VV a Politický program- 138

VV – 3757

LIDEM a Politický program – 5

LIDEM – 1200 (číslo je absurdní a poukazuje na možnou nedokonalost vyhledávání, databáze sice umí vyhledávat skloňované verze slova, ale v tomto případě hledá i pády slova lidé; při snaze o bližší zacílení hesla na LIDEM a další heslo, např. Peake, politická strana atd. jsem byl neúspěšný, výsledky by byly nerelevantní)

KSČM a Politický program – 34

KSČM – 543

Z výše uvedeného je velice patrný obrovský rozdíl ve zpravodajské práci ČTK vůči parlamentním a neparlamentním stranám. Zatímco zprávy, obsahující alespoň tím nezákladnějším způsobem zmínky o politických programech KDU-ČSL, Strany zelených, Suverenity a SPOZ se u stran pohyboval v rámci jednotek (KDU-ČSL 9, SZ 3, Suverenita 4, resp. 1 a SPOZ 13, resp. 2), tak u parlamentních stran v řádu stovek a desítek – ODS 154, ČSSD 153, VV 138, TOP 09 79, KSČM 34, pouze u LIDEM s 5 zprávami by šlo o rovnoměrný rozsah.

3.2 Období 2012-2013

Senátní, ale především krajské volby 2012 znamenaly v mém výzkumu poměrně zásadní zlom. Výsledky o informování o politických programech čtyř stran před těmito

volbami jsem představil v minulém oddílu, situace po volbách ale přinesla nové poznatky. Výzkum CVVM stranických preferencí a volebního modelu z 22. 10. 2012 KDU-ČSL přiřkl šanci 5% hranice v hypotetických volbách, SPOZ oproti parlamentním volbám v roce 2010 zažila sestup na 3,5 %, zatímco Strana zelených dosáhla stejného výsledku a Suverenita 1,5 %.²⁶ Posílení pozice lidovců a vznik několika krajských koalic s jejich účastí je vrátil do průzkumů jako stranu s dostatečnou voličskou základnou, jež by je poslala zpátky do Poslanecké sněmovny, a začínající prezidentská kampaň Miloše Zemana dala do popředí zájmu i Stranu práv občanů Zemanovci. U Suverenity i Strany zelených se situace příliš nezměnila.

Nutno podotknout, že jakkoli může být pravda zvýšená četnost příspěvků o KDU-ČSL a SPOZ v médiích veřejné služby, o zmínkách o jejich politických programech to již tolik neplatí. Rozhovory s představiteli se stáčely k aktuálním, neprogramovým tématům, či osobním záležitostem, další zmínky byly o stranických preferencích či finančních zprávách stran.

Situace se příliš nezměnila ani po první přímé volbě českého prezidenta, kterou vyhrál za podpory SPOZ Miloš Zeman. Od ledna 2013 do června, resp. července 2013 zmínky v médiích o stranických programech SPOZ příliš nepadaly ani nerostly.

Zlom přinesla opět až kampaň před předčasnými parlamentními volbami v říjnu 2013, kdy především Česká televize prostřednictvím volebních TV spotů musela dát ze zákona prostor všem politickým subjektům. Metodika v tomto období navazuje na tu z minulého bez výrazných změn.

3.2.1 Česká televize

Jestliže se posílila pozice zejména KDU-ČSL a Strany práv občanů Zemanovci po krajských volbách v roce 2012 a prezidentské volbě 2013, muselo se to nutně projevit i na reportování o jejich aktivitách ze strany médií veřejné služby. U České televize konkrétně velice vzrostla četnost představitelů stran v televizních diskuzích, což však nutně nemuselo vést k většímu zpravodajskému a publicistickému záběru o politických programech.. Přesto pořady, které jsem představil v minulém období, se zaplnily více těmito představiteli, kteří ovšem i nadále chodili do Politického

---

²⁶ KUNŠTÁT, Daniel. Stranické preference a volební model v říjnu 2012 [online]. 22. 10. 2012, [citováno dne 3. 5. 2014]. Dostupné z [www: http://cvvm.soc.cas.cz/volby-a-strany/stranicke-preference-a-volebni-model-v-rijnu-2012](http://cvvm.soc.cas.cz/volby-a-strany/stranicke-preference-a-volebni-model-v-rijnu-2012).

spektra stejně jako i do speciálních vysílání. Z podstaty věci a důležitosti předčasných parlamentních voleb v roce 2013 a předvolebního televizního pásma TV spotů se veškeré strany dostaly do většího popředí zájmu široké veřejnosti, byť je dlouhodobě spekulativní jejich účinek.²⁷

Oproti předchozímu období moje metoda nedoznala obširnějších změn, snad jen může být zajímavé, že v kratším časovém rámci, ale za přítomnosti předvolební kampaně do Poslanecké sněmovny se výsledky z minulého, o rok delšího období, spíše sblíží než naopak.

Taky je zde na tomto místě vhodné připomenou připomenout problematický pořad i v minulém období, a to pořad ČT24 Hyde Park, který byl v roce 2012 obviněn ze snadného manipulování ankety o výkon hosta.²⁸ Tento diskuzní šedesátiminutový pořad prošel za své vysílání mnoha změnami, přesto základní atributy zůstaly stejné – pozvaný host sedí ve studiu a odpovídá na otázky z webu, chatu, Facebooku, z telefonu, od moderátora a dříve i od lidí ze živého přenosu. Na každém konci pořadu mohli diváci ohodnotit, jak dotyčný odpovídal, zda se jim líbil, zdálo se jim, že mluvil pravdu a podobně. Tuto anketu ale štáb Hyde Parku v roce 2012 zrušil a byť do mé diplomové práce zcela nezasahuje, i toto byl jeden z faktorů, proč jsem Hyde Park do svého výzkumu nezahrnul. Tím druhým nejistá a velice proměnlivá povaha odpovědí v mém případě politických představitelů, kteří z větší části odpovídali „za sebe“ a ne za politickou stranu, ke které příslušeli. Vyhodnocení odpovědí jako osobního názoru bylo věřím správné a případné zmínky o politických programech jsou na zanedbatelném procentu.

Politické spektrum

Politické spektrum nijak výrazně neobměnilo svou scénu či stavbu pořadu v období let 2012-2013 (na rozdíl od začátku roku 2011, kdy začalo vysílat z jiného studia) a po dlouhé pauze počítané od konce června 2012 se první Politické spektrum vysílalo 20. 10. 2012, čili týden po krajských volbách a v den druhého kola senátních

²⁷ E15.cz / Strategie. Sledovanost předvolebních spotů jen za úplatu [online]. 16. 3. 2010, [citováno dne 26. 4. 2014]. Dostupné z [www: http://strategie.e15.cz/zpravy/sledovanost-predvolebnich-spotu-jen-za-uplatu-434576](http://strategie.e15.cz/zpravy/sledovanost-predvolebnich-spotu-jen-za-uplatu-434576) a Mediář.cz. Přehled předvolebních spotů 2013. Sleduje je méně než 1 % obyvatelstva [online]. 18. 10. 2013, [citováno dne 29. 4. 2014]. Dostupné z [www: http://www.mediar.cz/volebni-spoty-2013/](http://www.mediar.cz/volebni-spoty-2013/).

²⁸ Názory Aktuálně.cz. Jak ovlivnit hlasování v Hyde Parku na ČT [online]. 6. 11. 2012, [citováno dne 30. 4. 2014]. Dostupné z [www: http://blog.aktualne.cz/blogy/michal-skop.php?itemid=18035](http://blog.aktualne.cz/blogy/michal-skop.php?itemid=18035).

volbách. Tento pořad jsem do mé analýzy zařadil, poněvadž i když ještě nebyly zformované vládní koalice v jednotlivých krajích, v některých již bylo zřejmé, že KDU-ČSL a SPOZ budou jejich součástí a bylo tak zajímavé zahrnout, zda se ve vysílání objevily či nikoliv. Po předčasných parlamentních volbách, konaných 25. a 26. října 2013, bylo v tomto období odvysíláno 47 dílů, poslední 19. října 2013.

V těchto 47 dílech měli zástupci KDU-ČSL účast v 6 pořadech, SPOZ v 6 pořadech, představitelé Strany zelených v 6 vysíláních a Suverenity v 9 pořadech. Celkově se zástupci výše uvedených stran objevili v 18 vysíláních pořadu v daném období.

Díly s účastí zástupců KDU-ČSL, SPOZ, Suverenity a Strany zelených

Povolební politické otřesy - 3. 11. 2012

Druhý díl po krajských volbách v roce 2012 přinesl pohled Ondřeje Lišky (SZ) na povolební situaci, chování voliče a jeho chápání současné nejen krajské politiky. Celá debata se ale stočila např. k podobě volebních okrsků či o míře důvěry ve vládní politiky a o programových bodech strana se nehovořilo.

Úsporný balíček - 10. 11. 2012

Klára Liptáková z KDU-ČSL a Josef Baxa ze Strany práv občanů Zemanovci hovořili v tomto díle o návrhu daňových změn vlády Petra Nečase, zůstalo ale jako už mnohokrát dříve pouze u kritiky a povrchních frází, jak situaci vyřešit.

O důvěře v politiku - 17. 11. 2012

Petr Hannig (Suverenita – Strana zdravého rozumu) se v tematickém díle k příležitosti výročí 17. listopadu 1989 o důvěře v politiky věnoval spíše obecným tezím a historickému vývoji české politické scény, aby posléze v diskuzi hledal odpověď, jak z údajné krize důvěry vystoupit. Jeho návrh úřednické vlády, která by vládla České republice i více než čtyři roky, byl spíše jeho osobním názorem než tím stranickým.

Rozpočet 2013 - 24. 11. 2012

Místopředseda České Suverenity Václav Musílek začal svůj debaterní vstup kritikou tehdejší vlády a jejího způsobu hospodaření s financemi a návrhu rozpočtu na rok 2013. Na otázku moderátorky, jak by Suverenita postupovala, kdyby měla možnost něco změnit, odpověděl zaměřením se na mandatorní výdaje a jejich dalšího snižování. V otázce nemandatorních výdajů dal důraz na snižování nákladů v oblasti informačních technologií a projevil i nelibost v otázce kofinancování evropských fondů. V otázce daní Suverenita prostřednictvím Musílka viděla problém ve vybírání spotřební daně zejména u alkoholu a tabákových výrobků, kde vidí zádrhel v bujení šedé ekonomiky. Byť jsou výše uvedené programové body spíše obecnými a snadno dohledatelnými i u dalších stran, opravdu se shodují s tím, co měla Suverenita ve svém stranickém programu.

Rok 2013 - 5. 1. 2013

Úvodní díl Politického spektra roku 2013 se jako každý rok zabýval prognostickými výhledy třech představitelů neparlamentních stran (Josef Baxa – SPOZ, Pavel Svoboda – KDU-ČSL, Pavla Brady – Strana zelených) ohledně České republiky v následujících dvanácti měsících a neobsahoval prostor pro prezentaci politických programů stran.

Změny Ústavy? - 19. 1. 2013

Nastolené téma Ústavy České republiky, její případné úpravy a úlohy v současném českém prostředí umožnilo Václavu Musílkovi (Česká Suverenita) projevit hodnotící názor jako velice potřebného dokumentu, který už ale stoprocentně nemusí sloužit českému právnímu státu. Změny nicméně strana na začátku ledna 2013 nenavrhovala s poukázáním na probíhající první přímou volbu prezidenta a nutnou potřebu ustáleného ústavního pořádku.

Přímá volba prezidenta - 2. 2. 2013

Díl zaměřený na debatu třech neúspěšných kandidátek na českou prezidentku, kde vedle Táni Fischerové a Jany Bobošíkové byla pozvaná i Zuzana Roithová za KDU-ČSL, která ovšem pozvání nevyužila, byl charakteristický rozebíráním jedné osoby Miloše Zemana a jedné průběhu samotné volby. Na konci pořadu Jana Bobošíková uvedla úzké propojení mezi její osobou a Českou Suverenitou s tím, že se díky prezidentské volbě Česká Suverenita určitě zviditelnila a dala větší váhu jejím proti evropským názorům.

EU a my - 16. 2. 2013

Relace rozebírající vztah České republiky a Evropské unie umožnila zástupci KDU-ČSL (Pavel Svoboda) a SPOZ (Radek Augustin) poskytnout jejich názor na vstřícnější kroky nového prezidenta vůči EU a nesla se spíše v národním než stranickém duchu.

*Nezaměstnanost - 2. 3. 2013**Přímá demokracie - 9. 3. 2013*

Díl o přímé demokracii přivedl do studia Milana Valacha z Hnutí za přímou demokracii, Petra Cibulku a Petra Hanniga (Suverenita – Strana zdravého rozumu). Z podstaty spíše filozofického a ideologického tématu všichni pánové využili k rozboru přímé volby prezidenta. Hannig posléze v diskuzi narážel na koncept odvolatelnosti vypracovaný Suverenitou a pro ano Suverenity přímé volbě, který ale kvůli bouřlivé diskuzi měl možnost představit jen povrchně.

Problémy zdravotnictví - 30. 3. 2013

Lidovecký doktor Jiří Veselý a doktor za Stranu zelených Martin Nechvátal ve velice odborně pojaté diskuzi kriticky hodnotili opatření tehdejšího ministra zdravotnictví Leoše Hegera. Další směřování pořadu bylo převážně odborné bez výraznější stranické rivality.

Vlajka EU nad Hradem - 13. 4. 2013

Výchozí polemika nad tím, zda by měla vlajka EU vlát nad Pražským hradem, postupně nabírala ostré kontury debaty mezi představiteli SPOZ (Zdeněk Štengl), České Suverenity (Václav Musílek) a SNK ED, aby na závěr vyvrcholila nesouhlasnými vyjádřeními nad tím, kdo způsobil krizi v eurozóně.

Důchodová reforma - 18. 5. 2013

Díl o zavedení důchodové reformy od začátku roku 2013 s účastí Petra Hanniga (Suverenita – Strana zdravého rozumu) tematicky navazuje na relaci z 1. 10. 2011, kdy se Hannig kriticky vyjadřoval k vládním krokům. Útočný tón Hannigovi i po roce půl zůstal a nyní jako řešení uváděl možnost výběru pro občana, zda své peníze svěří státu, nebo soukromé firmě. Důležitá podle něj byla možnost volby.

Kvalita potravin - 25. 5. 2013

Hodnotící relace vládního návrhu zákona o potravinách byla otevřena pozitivním hodnocením činnosti Mariana Jurečky z KDU-ČSL i Evy Tylové ze Strany zelených. Další diskuze se nesla v odborném duchu a neobsahovala akcent na stranické programové body.

Imigrační politika - 8. 6. 2013

V díle o imigrační politice sice byl nejvýraznější osobou předseda DSSS Tomáš Vandas, který několikrát opakovaně uvedl, že imigrace není problém pouze České republiky, ale celé Evropy. Zástupce SPOZ Radek Augustin svou rétoriku zaměřil na odbornější komentování problému, byť u něj prakticky zůstalo kromě zmínky, že SPOZ v zásadě je pro přijetí uprchlíků, ovšem s předem danými pravidly.

100 dnů prezidenta - 22. 6. 2013

Z podstaty hlavního tématu byl celý díl zaměřen na komentování práce Miloše Zemana, vzhledem k tehdejšímu pádu Nečasovy vlády se ale diskuze stočila i tímto směrem, kde Jana Bobošíková uvedla názor, že by danou situaci mohly vyřešit předčasné volby. O případné roli České Suverenity ale dále nepadlo ani slovo.

Volby 2013 — Štěpán Stupčuk — Jiří Ratvaj — Petr Hannig - 19. 10. 2013

Speciály Politického spektra před předčasnými volbami se vyznačovaly strukturou nejprve poskytnutí jedné minuty každému hostovi k prezentaci politického programu jeho strany a následné diskuzi se zbylými kandidáty.

Petr Hannig (Suverenita – Strana zdravého rozumu) ve své minutě dal důraz na negativní vyjevení a divoké finanční drancování české politiky po roce 1989, a na tomto Suverenita staví svůj hlavní návrh, a to rozšíření trestní odpovědnosti do roku 1993 a rozkradený majetek a finance vrátit do tuzemské ekonomiky. Dále navrhoval znovuzavedení trestu smrti a zastavení nespravedlivých exekucí. Všechny tyto body korespondovaly s programovými body Suverenity.

Volby 2013 — Ondřej Liška — Miloš Kužvart — Jan Bartošek - 19. 10. 2013

Poslední speciál pořadu před volbami nabídl vystoupení zástupců Strany zelených, SPOZ a KDU-ČSL. Ve svých minutách každý z nich otevřel jen jedno výsostní téma, u Ondřeje Lišky to byla potřeba kvalitního vzdělávání, u Miloše Kužvarta boj proti korupci a u Jana Bartoška boj proti chudobě. V následných debatách sice padaly argumenty proti od politických soupeřů, proč by zrovna toto mělo být prioritou, zásadním pro mou práci ovšem bylo, že se všechny vyřčené programové teze shodovaly s těmi oficiálními.

Jak je vidět z výše uvedeného, političtí představitelé čtyřech neparlamentních stran byli opět častými hosty Politického spektra a byli srovnatelně častými hosty pořadu - v minulém období byli v cca 42 procentech všech dílů, zatímco ve druhém měřeném úseku v cca 38 procentech a v 18 dílech ze 47. Představitelé Suverenity zde opět společnými silami dominovali, byť zatímco představitelé ostatních stran měli

menší zastoupené v pořadu, pro Suverenitu to byl takřka jediný kanál, jak být na České televizi vidět, nepočítaje prezidentskou kampaň Jany Bobošíkové.

Další pořady a vysílání České televize o neparlamentních stranách

V pořadech Václava Moravce – a nemluvím jen o předvolebních a povolebních speciálech, ale i o Otázkách Václava Moravce - oproti době po poslaneckých volbách v roce 2010 lze po krajských volbách v roce 2012 vidět posun v četnosti návštěv politických představitelů mnou zkoumaných stran. Je to logické – KDU-ČSL a koneckonců i Strana zelených jdou znovu po voličského povědomí po relativním úspěchu v krajských volbách a v roce 2013 společně se SPOZ, jež byla ze všech politických stran nejvíce spjatá s vládou Jiřího Rusnoka, zažívají výskyty i na televizních obrazovkách U Suverenity byla situace jiná a její představitelé se na obrazovkách příliš neobjevovali, leč Jana Bobošíková jako kandidátka na prezidentku nikdy neopomněla zmínit Českou Suverenitu.

Z logiky toho, že jsem si období rozdělil z televizního hlediska víceméně uměle, ani Máte slovo Michaely Jílkové jako další programy a pořady médií veřejné služby nezměnily svůj formát a formu a platí o nich to samé jako v předchozím období.

3.2.2 Český rozhlas

Obdobná situace bez výraznějších změn pokračovala i u Českého rozhlasu. Dvacet minut Radiožurnálu pokračovalo dále, byť se dalo vysledovat, že politické hosty si zve do studia převážně jen Martin Veselovský a další moderátoři se zaměřují na osobnosti z jiných lidských činností. Stejně jako v minulém období i mezi lety 2012-2013 Český rozhlas připravil speciální diskuzní pořady před volbami, vyhledávání v obsahu probíhalo zcela identickým způsobem jako v předcházejícím období.

Dvacet minut Radiožurnálu

Struktura pořadu zůstala stejná jako v minulém období a kromě výměny na postu moderátorek svou tematickou šíří pořad nezměnil. V mnou zkoumaném období od pondělí 15. října 2012 do pátku 25. října 2013 Dvacet minut Radiožurnálu odvysílalo

celkem 25 dílů týkajících se mého tématu. Zástupci Strany zelených byli v 1 dílu, SPOZ v 18, KDU-ČSL v 16 a konečně Suverenity v 3.

Díly s účastí zástupců KDU-ČSL, SPOZ, Suverenity a Strany zelených

Martin Bursík - Strana zelených - 20. 11. 2012

Listopadová relace s Martinem Bursíkem se točila okolo jeho ohlášené opětovné kandidatury na předsedu Strany zelených, na jeho politický vztah s Ondřejem Liškou, ale také třeba na to, jak si Strana zelených vedla ve vládách Mirka Topolánka. Programová témata Strany zelených, jako jsou např. problematika energie z jádra či těžba nerostů, byla nakousnuta jen velice okrajově bez důraznějšího rozvedení.

Jana Bobošíková, vyřazená prezidentská kandidátka – Česká Suverenita - 23. 11. 2012

Rozhovor s Janou Bobošíkovou po čerstvém oznámení jejího vyřazení Ministerstvem vnitra z boje na prezidentku České republiky v přímé volbě se točil takřka výhradně kolem tohoto tématu, resp. Jana Bobošíková se jej snažila rozšířit mj. na poukazování toho, že přímá volba tak, jak byla a je nastavena, je nastavena špatně, což by její strana Suverenita změnila. Přímou volbu sice Česká Suverenita dlouhodobě prosazovala, v tomto rozhovoru se ale od ní Bobošíková distancovala s poukazem na to, že ale musí využít jakékoli příležitosti k propagaci České Suverenity.

Zuzana Roithová, prezidentská kandidátka – KDU-ČSL - 7. 12. 2012

Miloš Zeman, prezidentský kandidát – SPOZ - 17. 12. 2012

Jana Bobošíková, prezidentská kandidátka – Česká Suverenita - 20. 12. 2012

Před historicky první přímou volbou českého prezidenta či prezidentky Radiožurnál připravil projekt Hledá se prezident, ve kterém moderátor Martin Veselovský trávil vždy jeden den a posléze ve studiu vyzpovídal 11 kandidátů,

kterí splnili podmínky registrace. Český rozhlas do speciálu zahrnul i ty kandidáty, kteří byli později z boje vyřazeni – Vladimíra Dlouhého a Tomia Okamuru.

U všech mnou zkoumaných kandidátů převládaly osobní názory na různou problematiku, nijak zvlášť se držící politického programu strany, která je nominovala. Roithová jako europoslankyně měla silné téma Evropskou unii a její velký význam pro Českou republiku, což hájí i její KDU-ČSL, dále se ale téma nerozvinulo. Miloš Zeman si naopak na konci pořadu neodpustil poznámku, že se ho Martin Veselovský nezeptal na program, který by vykonal po případném zvolení prezidentem. Jana Bobošíková, které bylo znovu umožněno znovu být kandidátkou na prezidentku, jen opakovala, že byť je tento zákon o přímé volbě napsán špatně, tak se volby k prosazení svých myšlenek musí zúčastnit.

Předvolební prezidentská debata: J. Dienstbier, J. Fischer, V. Franz, M. Zeman (SPOZ) - 4. 1. 2013

Předvolební prezidentská debata: J. Bobošíková (Česká Suverenita), T. Fischerová, Z. Roithová (KDU-ČSL), K. Schwarzenberg, P. Sobotka - 7. 1. 2013

Po projektu Hledá se prezident Radiožurnál nabídl posluchačům před prezidentskou volbou ještě konfrontační debaty jednotlivých kandidátů mezi sebou a rozdělil je do dvou dnů. Náplní první debaty byly především reakce na čerstvě vyhlášenou amnestii tehdejšího prezidenta Václava Klause, v té druhé pak byly rozebírány třeba názory na výši daní. V obou debatách měli kandidáti prostor vyjádřit, jaké by byly jejich prezidentské kroky stejně jako např. rozebírali, zda by se přestěhovali na Pražský hrad či nikoliv. O programové body politických stran kandidátů v těchto debatách nešlo.

Hledá se prezident – duely finalistů vysílá Radiožurnál - 16. 1. 2013

Hledá se prezident – jak vypadaly duely finalistů - 23. 1. 2013

Stejně jako u předchozích prezidentských speciálů, ani ve dvou duelech druhého kola přímé volby mezi Milošem Zemanem (SPOZ) a Karlem Schwarzenbergem nešlo o představení stranických postojů jako o osobní postoje a názory či představení

budoucích kroků jako případného prezidenta. V prvním duelu sice oba pánové čelili otázkám především pětice komentátorů a v tom druhém otázkám z publika v pražském Divadlo Minor, výraznější inklinace k programovým otázkám stranám ale nebyla rozpoznatelná.

Vratislav Mynář: Věřím, že v roce 2014 získá SPOZ výrazný mandát - 28. 1. 2013

V lednu 2013 ještě předseda Strany práv občanů Zemanovci Vratislav Mynář v rozhovoru s Martinem Veselovským rozebíral především vznik a pozici strany, lidí v ní a jak by její pozici mohlo ovlivnit zvolení Miloše Zemana prezidentem. O programu strany v rozhovoru příliš řečeno nebylo.

Vratislav Mynář: Vláda Jiřího Rusnoka je nebezpečná nejen pro pravicovou koalici, ale i pro opozici - 10. 7. 2013

V této chvíli již kancléř prezidenta republiky Mynář se nezřekl své politické příslušnosti, a tak jeho prezentované názory mohly být brány i jako strany SPOZ. V tomto červencovém interview ale společně s moderátorkou Veronikou Sedláčkovou rozebíral především jmenování Jiřího Rusnoka premiérem České republiky a roli nové české vlády

Tomáš Podivínský: Jsem proti prolomení těžebních limitů - 18. 7. 2013

Tomáš Jan Podivínský jako ministr životního prostředí v Rusnokově vládě, ale ovšem i jako stálý člen KDU-ČSL v rozhovoru s Martinem Veselovským rozebíral především své působení v nové vládě, jakož i některá ekologická témata. Výrazný průřez s programem KDU-ČSL zde ale nebyl.

Speciál Martina Veselovského na téma Evropská unie - 24. 9. 2013

První z deseti speciálních vysílání Dvaceti minut Radiožurnálu před předčasnými parlamentními volbami zahájil sérii cca 85 minutových jak audio, tak i video vysílání s tématem Evropské unie. V následujícím měsíci počet diskutujících

osciloval podle toho, kolik v danou chvíli počet stran měl možnost překročit 3,5% hranici, zaručující i chybu a odchylku v průzkumech, předtím tolik kritizovanou.

V této debatě vystoupil za KDU-ČSL Pavel Svoboda a za SPOZ František Lukl, ve volbách zapsaný jako nestraník za SPOZ, ale zde vystupující v jejích barvách.

Forma debaty, kdy politici odpovídají na otázky moderátora a případně diváků a posluchačů skrze sociální sítě, skýtala jedno úskalí. Zatímco dále uvedená témata ve speciálech jsou opravdu kruciální pro každou z mnou zkoumaných stran a v programech se jimi každá zabývala, na ploše zhruba 85 minut při průměrném počtu 7 diskutujících každý diskutující měl jen omezený čas k prezentaci názoru strany, kterou zastupoval. Přesto, i při takto malém čase, se tato speciální sada vysílání nejvíce blížila k tomu, jak by média veřejné služby měla poskytovat prostor politikům k prezentaci programových bodů. Politici toho samozřejmě i přes občasné vzájemné hádky využívali a programová témata prezentovali. Obsahově to platí pro všechny dále uvedené speciály.

Speciál Martina Veselovského na téma bezpečnost - 26. 9. 2013

Ve speciálu o bezpečnosti KDU-ČSL zastupoval nestraník Ivan Gabal a SPOZ Martin Pecina.

Speciál Martina Veselovského o kultuře a církevních restitucích - 1. 10. 2013

V pořadu o církevních restitucích a kultuře SPOZ zastupoval Radek Augustin a KDU-ČSL Daniel Herman.

Změna nemusí být vždy k lepšímu, varuje předseda KDU-ČSL - 2. 10. 2013

Interview s předsedou strany KDU-ČSL Pavlem Bělobrádkem místo Martina Veselovského moderoval na začátku října Jan Pokorný a hned na začátku v narážce na předvolební kampaň KDU-ČSL, kdy Pavel Bělobrádek rozdával jablka, pak ve studiu zmínil kvalitní české potraviny jako důležitý bod lidoveckého programu. Dále však rozhovor byl spíše o straně jako takové, jak oslovila v kampani své stálé i potenciální voliče a o celorepublikových tématech.

Speciál Martina Veselovského o rasismu a menšinách – 3. 10. 2013

Ve speciálu věnujícího se rasismu a menšinám KDU-ČSL zastupoval Jan Bartošek a SPOZ Yvona Legierská.

Speciál Martina Veselovského s celostátními lídry - 4. 10. 2013

Do speciálu se zaměřením na situaci ohledně dolu Paskov nebo tématu druhého pilíře penzijní reformy byli pozváni za KDU-ČSL Pavel Bělobrádek a za SPOZ Martin Pecina.

Speciál Martina Veselovského na téma korupce - 8. 10. 2013

V pořadu o korupci byli za SPOZ Miloš Adamec a za KDU-ČSL Leo Steiner.

Speciál Martina Veselovského na téma ekonomika - 10. 10. 2013

Ekonomický díl dal prostor Františku Koníčkovi ze SPOZ a Pavlu Bělobrádkovi z KDU-ČSL.

Speciál Martina Veselovského o školství a vědě - 15. 10. 2013

Speciál o školství a vědě představil Ondřeje Benešika z KDU-ČSL a Radka Augustina ze SPOZ.

Speciál Martina Veselovského o životním prostředí - 17. 10. 2013

V díle o životním prostředí byli přítomni Tomáš Jan Podivínský z KDU-ČSL a Miloš Kužvart ze SPOZ.

Speciál Martina Veselovského o energetice - 22. 10. 2013

Díl o energetice ve studiu dal prostor Josef Herbrychovi z KDU-ČSL a Martinu Pecinovi ze SPOZ.

Speciál Martina Veselovského o zdravotnictví a sociální problematice - 24. 10. 2013

Ve speciálu o zdravotnictví a sociální problematice KDU-ČSL zastupoval Václav Krása a SPOZ František Koníček.

Speciál Martina Veselovského s celostátními lidry - 25. 10. 2013

V druhém a posledním celkovém speciálu před parlamentními volbami SPOZ reprezentoval Martin Pecina a KDU-ČSL Pavel Bělobrádek. Významným tématem relace byl též pohled na současný stav země a hodnocení kroků Rusnokovy vlády.

Dominanci KDU-ČSL ve Dvaceti minutách Radiožurnálu v prvním zkoumaném období v tom druhém předešla Strana práv občanů Zemanovci. 18 účastí představitelů SPOZ a 16 KDU-ČSL v 25 pořadech týkajících se mého tématu je vysvětleno především takřka stoprocentní účastí na všech předvolebních debatách Martina Veselovského, kdy podle průzkumů byla stranám přisuzována šance překročit práh 5 procent voličských hlasů- Strana zelených v průzkumech nefigurovala a Suverenitu zachraňovala prezidentská kampaň Jany Bobošíkové.

Další pořady a vysílání Českého rozhlasu o neparlamentních stranách

S ukončením vysílání pořadu Politická analýza domácí v únoru 2013 zpravodajství a publicistika věnující se politickým tématům na Českém rozhlasu samozřejmě neustála, přesto jediným měřitelným a relevantním pořadem, kde se mohli politici souvisleji vyjadřovat o svých činech či programech, zůstalo pouze Dvacet minut Radiožurnálu.

3.2.3 Česká tisková kancelář

S ČTK byla situace navenek obdobná jako u dvou dříve zmíněných, přesto pod povrchem ČTK doznala velkých změn. Konec konkurenční a zpravodajské agentury Mediafax, od které přebírala zprávy především TV Nova, zajistilo ČTK návrat tohoto významného klienta, a díky významným restrukturalizacím a zaměření se

na konkrétněji vymezený obsah tak ČTK začala produkovat více a více zpravodajských a především domácích politických, regionálních a sportovních zpráv.

Infobanka ČTK

Oproti minulému období nebylo nějakých změn a metodika zůstala nadále stejná. Zkoumané období jsem určil od soboty 13. 10. 2012 (druhý den krajských voleb) do pátku 25. 10. 2013 (první den parlamentních voleb).

KDU-ČSL a Politický program

Spojení KDU-ČSL a politický program v hledaném období bylo nalezeno 15, zatímco samotný název strany 135x.

Strana zelených a Politický program

Zadání spojeného hesla zelení a politický program databáze vyjela 2x, přičemž ale jednou se zpráva týkala invektivy Miloše Zemana, který zeleným přiřknul ochranu zájmu bobrů, a ne lidí. Heslo zelení vyhledavač našel 124x.

Suverenita a Politický program

Překvapivé výsledky nabídla databáze při hledání spojení Suverenita a politický program v tomto období, kdy nenašla ani jeden článek, který by odpovídal parametrům. Při zadání samotné Suverenity pak bylo nalezeno 13 zmínek.

SPOZ a Politický program

Devět nalezených příspěvků vydalo spojení SPOZ a politický program, samotné heslo SPOZ pak 341.

Při srovnání předchozího období, které mělo 866 dní, s druhým zkoumaným, čítajícím 377 dní, je první období delší skoro 2,3x.

Zmínky o KDU-ČSL v prvním období - 9 (s heslem politický program), 335 bez

Zmínky o KDU-ČSL v druhém období - 15 (s heslem politický program), 135 bez

Úspěch v krajských volbách KDU-ČSL pomohl, poněvadž v druhém a kratším období redaktoři ČTK se více zaměřili na články o stranických programech. Pokles zmínek o straně skoro přesně odpovídá rovněž kratšímu měřenému období.

Zmínky o Straně zelených v prvním období - 3 (s heslem politický program), 181 bez

Zmínky o Straně zelených v druhém období - 2 (s heslem politický program), 124 bez

U Strany zelených je situace zcela jiná než u KDU-ČSL – zatímco počet článků o straně v daném období vzrostl, těch zaměřených na politické programy o jeden ubylo.

Zmínky o Suverenitě v prvním období - 4 (s heslem politický program), 55 bez

Zmínky o Suverenitě v druhém období - 0 (s heslem politický program), 13 bez

Suverenita za mnou zadaných parametrů zažila veliký pokles, který ale může jako další případ poukazovat na příliš úzké zaměření zadaných hesel. Samotná Jana Bobošíková má v daném období 335 článků o její osobě.

Zmínky o SPOZ v prvním období - 13 (s heslem politický program), 118 bez

Zmínky o SPOZ v druhém období - 9 (s heslem politický program), 341 bez

U SPOZ byl evidentní nárůst zpráv o straně jako takové, byla ostatně zmiňována velice často s působením Rusnokovy vlády a některých jejích ministrů, možná i díky tomu se jí pak podařilo na kratším měřeném úseku nezažít pokles též zpráv zaměřených na politické programy.

Pro srovnání opět uvádím výskyt článků o parlamentních stranách, ze kterého lze vyzorovat oproti mým předpokladům pokles zmínek o politických programech stran vládní koalice, viz např. srovnání ODS -51 a TOP 09 22 oproti ČSSD 79. Přestože je vidět snaha od „četkařů“ pokrývat i menší neparlamentní strany, stále to ani zdaleka nestačí k prohlášení o adekvátním prostoru všem politickým stranám:

ODS a Politický program – 51

ODS – 1856

ČSSD a Politický program – 79

ČSSD - 1868

TOP 09 a Politický program – 22

TOP 09 – 768

VV a Politický program- 6

VV – 364

LIDEM a Politický program – 7

LIDEM – 661 (stejná situace jako u období 2010-2012, nerelevantní data)

KSČM a Politický program – 21

KSČM – 406

3.3 Situace v médiích veřejné služby po parlamentních volbách v roce 2013

Bylo by snadné skončit práci v době konání parlamentních voleb bez menšího pohledu na situaci po nich. Nezpochybnitelným faktem je, že KDU-ČSL se dostala znovu na politické výsluní a rovnou do koaliční vlády premiéra Bohuslava Sobotky, Strana zelených zopakovala obdobný výsledek z voleb v roce 2010 a získala nárok na státní finanční příspěvek stejně jako Strana práv občanů Zemanovci, která ovšem

toho dosáhla o pouhých pár stovek hlasů a zaznamenala hluboký propad. O Suverenitě ani nemluvě, ta se ziskem pod procentní bod zmizela v propadlišti dějin.

Média veřejné služby od parlamentních voleb v roce 2013 dle mého názoru nezměnila svůj styl ve zpravodajské práci o politických stranách, případně jejich programech, což jakkoliv může být v důsledku nedostatečné a na základě mých pracovních výsledků nutné ke zlepšení, domnívám se, že alespoň tato práce nebyla zpolitizovaná. Politické spektrum dále referuje o neparlamentních politických stranách v rámci témat rovnoměrně, ČTK při hospodářském růstu má stále dostatek financí a alespoň se snaží pokrývat i ty méně důležité zprávy o menších stranách. A to v době, kdy různá soukromá média mohou čelit tlakům z důvodu předpojatosti a nepsání negativních zpráv o svém vlastníkovvi, může znamenat vlastně docela hodně.

Závěr

Cílem mé diplomové práce bylo dokázat hypotézu, že média veřejné služby neplní dostatečně svou společenskou úlohu a v případě mého zaměření nedostatečně zpravodajsky informovala o neparlamentních stranách KDU-ČSL, Strana práv občanů Zemanovci, Suverenita a Strana zelených a jejich politických programech mezi parlamentními volbami v letech 2010-2013.

V teoretické části jsem představil politické programy čtyř výše uvedených stran, se kterými operovaly v období let 2010-2013. Posléze jsem zevrubně představil tři média veřejné služby v České republice – Českou tiskovou kancelář, Českou televizi a Český rozhlas – jejich historii, úlohu a současnou situaci jsem srovnal se situací v jiných zemích v západní Evropě, konkrétně ve Velké Británii. Ke srovnání jsem přistoupil z důvodu nutnosti zasazení České republiky do mediálního celosvětového kontextu, neboť „Není snad pochyb o tom, že klíčovou rolí v pěstování odpovědnosti za náš společný osud sehrávají - a budou i nadále sehrávat - nejrůznější komunikační média. Média nám pomáhají vytvářet si pocit odpovědnosti, který není omezen pouze na nějaké místně určené společenství, ale který lidé sdílejí v daleko širším měřítku.“²⁹ Z tohoto přesného důvodu je nutné chápat věci komplexně a nejen v národním měřítku.

---

²⁹ THOMPSON, John B., z anglického originálu přeložil JIRÁK, Jan. Média a modernita: Sociální teorie médií. 1. vydání. Praha : Karolinum, 2004. Mediální studia. 219 stran. ISBN 80-246-0652-6, str. 209.

Výsledky praktické části a analýzy s menšími výhradami potvrdily mou hypotézu. Jedná se především o velký nepoměr mezi zpravodajskou prací ČTK vůči zprávám o politických programech parlamentních i neparlamentních stran s propastným rozdílem mezi nimi, byť mezi lety 2012-2013 dochází k zmenšení. Dále se jedná o naprostý nedostatek jak zpravodajských, tak publicistických pořadů České televize i Českého rozhlasu věnujících se mimoparlamentním stranám, kdy jediným relevantnějším výstupem všech tří médií byl pořad České televize Politické spektrum, vysílaný na kanále ČT24.

Byť je možné pozorovat výkyvy a nárůst zpráv o neparlamentních stranách především před komunálními a senátními volbami v roce 2010, krajskými a senátními v roce 2012 a sněmovními v roce 2013 a u KDU-ČSL a SPOZ dochází v období 2012-2013 opravdu k významnému nárůstu zpráv o stranách a potažmo i politických programech, prvotní problém zůstává nevyřešen.

Z uvedených výsledků je trochu smutné, že opravdu víceméně jen Politické spektrum jako jediný pořad médií veřejné služby dával a dává pravidelně týdně prostor mimoparlamentním stranám a jejich hlasu. Zatímco u České tiskové kanceláře je neexistence nějakého pořadu či občasníku ještě z logiky a charakteru agentury akceptovatelná, u Českého rozhlasu je to zarážející

Je samozřejmě otázkou, kde by měla být ona hranice, která by určila, kolik je hodně zpráv ve veřejném prostoru o mimoparlamentních stranách. Je to jedna zpráva denně či týdně? Jak se zajistí, aby i tyto menší strany nemanipulovaly s redaktory a nedělaly si z nich vlastní PR, poněvadž vědí, že musí splnit obsahovou kvótu? Není to vlastně třeba jen jejich neschopnost dostat se do mediálního prostoru? Kdyby byli lepší, dostali by se do Poslanecké sněmovny a publicitu, byť třeba jen tu publicistickou, by měly zajištěnou. Na druhou stranu tu vyvstává otázka, zda je zkrátka toto opravdu jedním z poslání médií veřejné služby a naopak, jestli jen na základě dobré vůle vlastně dávají nadbytečný prostor subjektům, kterým by prostor dávat nemusely.

„Jako se dnes snažíme omezit radioaktivní spad, pokusíme se jednoho dne omezit spad médií,“³⁰ napsal ve své knize kanadský filozof Marshall McLuhan a já mu musím dát alespoň částečně za pravdu. U médií veřejné služby je poměr prostoru neparlamentním stranám, který jsem uvedl v příslušné části, neakceptovatelný. Je pravdou, že i v jiných státech tento poměr není závratně odlišný (viz část o Velké

³⁰ McLUHAN, Marshall, z anglického originálu přeložil CALDA, Miloš. Jak rozumět médiím : Extenze člověka. 1. vydání. Praha : Odeon, 1991. Eseje, 4. 348 stran. ISBN 80-207-0296-2, str. 282.

Británii), to ovšem neospravedlňuje chování veřejnoprávních médií a neexistenci třeba pořadu na Českém rozhlasu o mimoparlamentních stranách. Právo na rovnoměrný či alespoň větší mediální hlas by mělo být jedním ze základních pilířů demokratické společnosti a je bohužel smutným konstatováním, že České republice ještě zbývá mnoho času, aby toho dosáhla.

Summary

The aim of my thesis was to prove a hypothesis that Czech public service media are not effectively fulfilling its social role, and in the case of my focus insufficiently informed about political programs of non-parliamentary parties Christian and Democratic Union – Czechoslovak People's Party, Green Party, Party of Civic Rights – Zemanovci and Sovereignty among parliamentary elections in years 2010-2013.

In the theoretical part, I presented political programs of four above mentioned political parties. Then I introduced three public service media in the Czech Republic - Czech Press Agency, Czech Television and Czech Radio - their history, role and their current position in the media world.

Results of practical analysis quite clearly demonstrate that with the focusing on the issue of political programs in the period 2010-2013 all Czech public service media gave a major media space to coalition or opposition parliamentary parties, whether non-parliamentary were almost invisible in public space.

There were some changes in monitored periods like Christian and Democratic Union – Czechoslovak People's Party were given more space in 2012-2013 period or that Party of Civic Rights – Zemanovci due its honorary chairman Miloš Zeman, who became in January 2013 first Czech president elected by direct election, were given mostly because of that more media space as well, but the main point remained unchanged.

I find that insufficient information about non-parliamentary parties for national public service media unacceptable. In my conclusion I tried to point out why it is essential for them follow the role of impartial and non-commercial media which must gave appropriate space for every subject, in my case political. These ideas are fundamental pillars of a democratic society and must be pursuing at all time.

Zdroje

Použitá literatura

BALÍK, Stanislav a kol. *Volby do Poslanecké sněmovny v roce 2010*. 1. vydání. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2010. Srovnávací politologie; 12. 279 stran. ISBN 978-80-7325-224-3.

CABADA, Ladislav, VODIČKA, Karel. *Politický systém České republiky: Historie a současnost*. 2. vydání. Praha : Portál, 2007. 374 stran. ISBN 978-80-7367-337-6.

CÍSAŘ, Ondřej, z anglického originálu přeložil OGROCKÝ, Jiří. *Politický aktivismus v České republice : Sociální hnutí a občanská společnost v období transformace a evropeizace*. 1. vydání. Praha : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2008. Politologická řada, 28. 187 stran. ISBN 978-80-7325-168-0.

FIALA, Petr, HERBUT, Ryszard a kolektiv. *Středoevropské systémy politických stran : Česká republika, Maďarsko, Polsko a Slovensko*. 1. vydání. Brno : Masarykova univerzita v Brně, Mezinárodní politologický ústav, 2003. Sborníky, 15. 260 stran. ISBN 80-210-3091-7.

JIRÁK, Jan, KÖPPLOVÁ, Barbara. *Masová média*. 1. vydání. Praha : Portál, 2009. 413 stran. ISBN 978-80-7367-466-3.

JIRÁK, Jan, KÖPPLOVÁ, Barbara. *Média a společnost: Stručný úvod do studia médií a mediální komunikace*. 2. vydání. Praha : Portál, 2007. 207 stran. ISBN 978-80-7367-287-4.

KUBÁT, Michal. *Současná česká politika : Co s neefektivním režimem?* 1. vydání. Brno : Barrister & Principal, 2013. 119 stran. ISBN 978-80-87474-86-0.

KUNC, Jiří. *Stranické systémy v re/konstrukci : Belgie, Itálie, Španělsko, Československo, Česká republika*. 1. vydání. Praha : Sociologické nakladatelství, 2000. Studie, 20. 262 stran. ISBN 80-85850-79-6.

MATUŠKOVÁ, Anna. *Politický marketing a české politické strany : Volební kampaně v roce 2006*. 1. vydání. Brno : Masarykova univerzita v Brně, Mezinárodní politologický ústav, 2010. Monografie; 32. 174 stran. ISBN 978-80-210-5169-0.

McLUHAN, Marshall, z anglického originálu přeložil CALDA, Miloš. *Jak rozumět médiím : Extenze člověka*. 1. vydání. Praha : Odeon, 1991. Eseje, 4. 348 stran. ISBN 80-207-0296-2.

MÜLLER, Karel. *Češi a občanská společnost : Pojem, problémy, východiska*. 1. vydání. Praha : Triton, 2002. Filosofická setkávání, 2. 251 stran. ISBN 80-7254-232-X.

SCHULZ, Winfried a kol., česky uspořádala REIFOVÁ, Irena, z německého originálu přeložila KÖPPLOVÁ, Barbara. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 2. vydání. Praha : Karolinum, 2004. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze; 2. 149 stran. ISBN 80-246-0827-8.

THOMPSON, John B., z anglického originálu přeložil JIRÁK, Jan. *Média a modernita: Sociální teorie médií*. 1. vydání. Praha : Karolinum, 2004. Mediální studia. 219 stran. ISBN 80-246-0652-6.

VESELÝ, Zdeněk. *České politické dějiny : (od konce 18. do počátku 21. století): pro studium na VŠMVV a dalších vysokých školách*. 1. vydání. Praha : Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů Praha, 2005. 327 stran. ISBN 80-86747-24-7.

Další

Aktuálně.cz. *Rána pro lidovce, známý europoslanec Březina je opouští* [online]. 8. 2. 2012, [citováno dne 21. 4. 2014]. Dostupné z www: <http://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/rana-pro-lidovce-znamy-europoslanec-brezina-je-opousti/r~i:article:732192/>.

Aktuálně.cz. Štengl: *Premiér Rusnok není ve vztahu se SPOZ* [online]. 26. 6. 2013, [citováno dne 27. 4. 2014]. Dostupné z www: <http://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/stengl-premier-rusnok-neni-ve-vztahu-se-spoz/r~i:article:783629/>.

E15.cz / Strategie. *Sledovanost předvolebních spotů jen za úplatu* [online]. 16. 3. 2010, [citováno dne 26. 4. 2014]. Dostupné z www: <http://strategie.e15.cz/zpravy/sledovanost-predvolebnich-spotu-jen-za-uplatu-434576>.

iDNES.cz. *Byla to má vláda, řekl Zeman o Rusnokově kabinetu. Kvůli zdraví cvičí* [online]. 28. 2. 2014, [citováno dne 29. 4. 2014]. Dostupné z http://zpravy.idnes.cz/rozhovor-ctk-s-prezidentem-milosem-zemanem-feb-/domaci.aspx?c=A140228_101211_domaci_jw.

iDNES.cz. *Europoslanec Březina opouští lidovce. Dalo se to čekat, říká šéf KDU-ČSL* [online]. 7. 2. 2012, [citováno dne 29. 4. 2014]. Dostupné z www: http://zpravy.idnes.cz/europoslanec-brezina-opousti-lidovce-dalo-se-to-cekat-rika-sef-kdu-csl-1ed-/domaci.aspx?c=A120207_214130_domaci_hv.

KDU-ČSL. *Bezpečná Evropa*. [online]. Neznámé, [citováno dne 16. 4. 2014]. Dostupné z www: <http://volbydoep.cz/volebni-program/bezpeci.aspx#.U2gyY1fPvgd>.

KUNŠTÁT, Daniel. *Stranické preference a volební model v říjnu 2012* [online]. 22. 10. 2012, [citováno dne 3. 5. 2014]. Dostupné z www: <http://cvvm.soc.cas.cz/volby-a-strany/stranicke-preference-a-volebni-model-v-rijnu-2012>.

Mediář.cz. *Přehled předvolebních spotů 2013. Sleduje je méně než 1 % obyvatelstva* [online]. 18. 10. 2013, [citováno dne 29. 4. 2014]. Dostupné z www: <http://www.mediar.cz/volebni-spoty-2013/>.

Názory Aktuálně.cz. *Jak ovlivnit hlasování v Hyde Parku na ČT* [online]. 6. 11. 2012, [citováno dne 30. 4. 2014]. Dostupné z www: <http://blog.aktualne.cz/blogy/michal-skop.php?itemid=18035>.

Politické spektrum. *Výsledky voleb. Jak hodnotí krajské volby mimosněmovní politické strany* [online]. 20. 10. 2012, [citováno dne 23. 4. 2014]. Dostupné z www: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10116287760-politicke-spektrum/212411058200027/video/>.

Portál veřejné správy. *Zákon 484/1991 Sb. o Českém rozhlasu* [online]. Nežjištěno, [citováno dne 2. 5. 2014]. Dostupné z www: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=39528&fulltext=~C4~8Cesk~C3~A1~20televize&nr=&part=&name=&rpp=100#local-content>.

Portál veřejné správy. *Zákon 483/1991 Sb. o České televizi* [online]. Nežjištěno, [citováno dne 2. 5. 2014]. Dostupné z www: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=39527&fulltext=~C4~8Cesk~C3~A1~20televize&nr=&part=&name=&rpp=100#local-content>.

Portál veřejné správy. *Zákon 517/1992 Sb. o České tiskové kanceláři* [online]. Nežjištěno, [citováno dne 2. 5. 2014]. Dostupné z www: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=40291&fulltext=~C4~8Cesk~C3~A1~20tiskov~C3~A1~20kancel~C3~A1~C5~99&nr=&part=&name=&rpp=15#local-content>.

Strana práv občanů. *Volební program - Program 300: Potřeba změny*. [online]. Nežjištěno, [citováno dne 18. 4. 2014]. Dostupné z www: <http://www.spoz2013.cz/volby2013/volebni-program.htm>.

Strana zdravého rozumu. *Naše desatero* [online]. Nejistěno, [citováno dne 19. 4. 2014]. Dostupné z www: http://www.suverenita.info/?page_id=175.

Volby.cz. *Volby do České národní rady konané ve dnech 5. - 6. 1992* [online]. Nejistěno, [citováno dne 1. 5. 2014]. Dostupné z www: <http://volby.cz/pls/cnr1992/u39?xvyb=0&xtr=1>.

Strana zelených. *Naše témata*. [online]. Nejistěno, [citováno dne 22. 4. 2014]. Dostupné z www: <http://www.zeleni.cz/temata/>.